KÜLTÜR avrupa

3 Aylık Kültür ve Sanat Dergisi | Haziran · Temmuz · Ağustos 2017 | Sayı: 16 | www.avrupa-kultur.eu

Berlin'e bir kültür çıkarması

SERDAR SOMUNCU

HORST JANSSEN

FRANK HOPPMANN

İçindekiler

MUSTAFA ALTIOKLAR, BARIŞ PİRHASAN, EZEL AKAY VE DİĞERLERİ

Berlin'e 'Türkiye kültürü' çıkarması

ALİ YILDIRIM

Almanya'ya yönelik beyin göçünde yeni bir aşamaya geçildiği, akımın Türkiye'yi de pençelerine aldığı Berlin'deki yeni bir atılımla iyice belirginleşti. 200 bin civarında Türkçe konuşan insanın yaşadığı Berlin'de, Türkiye'nin ve Almanya'nın önde gelen Türkiye kökenli sanatçıları, yeni bir girişimi kamuoyuna tanıttılar.

SAYFA: 5

ALMANYA'DAKİ TÜRK TİYATRO TARİHİNDEN SAYFALAR

Bende yaşayan Tuncel Tayanç Kurtiz

YEKTA ARMAN

1980 yılında "Berlin Oyuncuları" grubu, Schaubühne bünyesinde oluşan "Schaubühne Türk Ensamblesi"ne geçince sevgili Tuncel Kurtiz'le yollarımız yeniden kesişti.

SAYFA: 14

LİCCO AMAR VE TÜRK MÜZİĞİNDEKİ İZLERİ

Budapeşte-Berlin-Ankara-Freiburg

HALİT ÇELİKBUDAK

Alman viyola sanatçısı Licco Amar'ı tanıyor musunuz veya Amar Yaylı Çalgılar Dörtlüsü'nü duydunuz mu, bilmiyorum... Eğer klasik Batı müziğine ilginiz yoksa Licco Amar'ı tanımayabilirsiniz... Onun adıyla anılan yaylı çalgılar dörtlüsünü de duymamış olabilirsiniz. Ama Türkiye'de müzik sosyolojisinin gelişimini veya genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk on yılı içinde müzik alanında yapılan atılımları irdeleyen yazıları okursanız, Licco Amar'ın geçiştirilemeyeceğini hemen anlarsınız.

SAYFA: 18

HÜKÜMETİN BAŞINA "KANZLER" DEĞİL "KANÇLER" LAZIM

'Komedyen' Serdar Somuncu ve partisi

ALİ YILDIRIM

Alman gösteri dünyasının son dönemde büyük atak yapan yıldızlarından Serdar Somuncu, genel seçimler çerçevesinde çalışmalarını yoğunlaştırdı ve yaz sonuna doğru partisi "Die Partei"in başbakan adayı olarak toplantılar düzenlemeye başladı. Seçim kampanyasının ilk toplantısında Avrupa Kültür'ün sorularını da yanıtlayan Somuncu, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın CDU, SPD, Yeşiller gibi partilere Türk asıllıların oy vermemesi yolundaki talebine fazla itiraz etmedi. Yeni kitabı "Match Pointe" bir süre önce yayımlanan Somuncu, partisinin Berlin'deki basın toplantısında Türkiye ve Erdoğan gibi hassas konulara pek değinmeksizin görüşlerini bizimle paylaştı.

SAYFA: 22

SAHNELERİN BÜYÜK PROVOKATÖRÜ KORKULARA SAVAŞ AÇTI

"Kaybetmeyi düşünme, zevk almaya bak"

IŞIN TOYMAZ

Kabare oyuncusu, müzisyen, yazar ve son olarak Almanya tarihinin ilk Türk kökenli başbakan adayı Serdar Somuncu, bütün bunlar yetmezmiş gibi şimdi de kişisel gelişim üzerine bir kitap yazdı. Almanya'da gösteri dünyasının birinci lig şovmenlerinden Serdar Somuncu 10'uncu kitabı "Match Pointe" ile bu kez yaşam koçluğuna ya da psikolojik destekçiliğe soyunuyor dersek, çok da yanılmış olmayız.

SAYFA: 26

"BEN TANRININ BİR LÜTFUYUM" DİYEBİLİYORDU

Horst Janssen'in çılgın dünyası

ÖMER YAPRAKKIRAN

Yaz aylarında Alman çağdaş grafik sanatının şaşırtıcı imzalarından Host Janssen'in yapıtları üzerine özel bir sergi, resim ve grafik dünyasını yeniden harmanladı. Grafik ve illüstrasyon sanatlarının "guru"su konumundaki Tomi Ungerer'e göre geçen yüzyılın en büyük çizeri olan Janssen hâlâ gündemdeydi: "Janssen Revisited" başlıklı sergi, 14 Mayıs ile 24 Eylül 2017 arasında ilgiyle karşılandı.

SAYFA: 30

FRANK HOPPMANN'IN İNSANLIKLAR GALERİSİ ŞAŞIRTIYOR

Alman portre ustasından "fantastik yergicilik"

Son yıllarda portre ve karikatürleri dünya medyasında geniş yer bulan, art arda övgü ve ödül yağmuruna tutulan ünlü Alman illüstratör Frank Hoppmann'ın kalem ve fırçalarından özellikle "otokrat elitlerin" yakayı kurtarması pek zor...

SAYFA: 39

YAYINCI-YAZAR ZEYNEL KORKMAZ İLE POLİTEKNİK ATILIMI ÜZERİNE

Avrupa Türkçesi ile "Avrupa'nın Türkçelileri" nereye gidiyor?

Yeni yayımlanan ve ilgilenenlerin "polititeknik.de" adresinden rahatça ulaşabileceği bir kitap, gerek Türkçenin gerekse Türkiye kökenli 5.5 milyonluk bir "Avrupa halk grubunun" yaşlı kıtadaki toplumsal ve eğitsel konumunu tekrar tartışmaya açtı.

SAYFA: 44

ALMANYA'DA YETİŞEN TÜRKÇELİ YENİ KUŞAKLARIN ANLAM KAVGASI DERİNLEŞİYOR

Saadet Sonyiğit'in müzik kanatları

İkinci kuşak da denebilecek insanlar bunlar. Gözlerini dünyaya 1970'lerde açmışlar. Ya burada doğmuşlar ya da Türkiye'den çok küçük yaşta gelip tüm sosyalizasyonlarını Almanya'da yaşamışlar. Evde Türkçe, dışarıda Almanca, yer yer birbirine zıt, yer yer de paralel ve birbirini tamamlayan iki farklı dünyada kendi ayakları üzerinde durmayı başarmışlar. İcracı ve besteci Saadet Sonyiğit bu kuşaktan.

SAYFA: 49

HOLLANDA MERKEZLİ EDEBİYAT DERGİSİ İKİNCİ YILINDA

'Kara Zambak' yoluna devam ediyor

Batı Avrupa'da yaşayan Türkiye kökenli milyonlarca insanın düzenli Türkçe yayınlar konusundaki talihsizliğine direnenler de var. Sadece popüler kültür ve siyasette değil, netameli sayılan sanat alanında bile çıkışlar eksik olmuyor. Bu büyük boşluğun üzerine giden yayınlardan biri de Amsterdam kaynaklı görece yeni sayılabilecek bir edebiyat dergisi: "Kara Zambak", ikinci yılında da yoluna devam ediyor.

SAYFA: 55

Londra
Paris
Brüksel
Berlin
Frankfurt
Kopenhag
Amsterdam
Viyana
Roma

"YAŞADIĞIMIZI İTİRAF EDİYORUZ!"

Hafta.eu

Türkiyeli Kültür-İnisiyatifi Hayko Bağdat, Ezel Akay, Cem Özdemir, Safter Çınar, Mustafa Altıoklar, Barış Pirhasan

ALİ YILDIRIM

MUSTAFA ALTIOKLAR, BARIŞ PİRHASAN, EZEL AKAY VE DİĞERLERİ

Berlin'e 'Türkiye kültürü' çıkarması

BERLİN - Almanya'ya yönelik beyin göçünde yeni bir aşamaya geçildiği, akımın Türkiye'yi de pençelerine aldığı Berlin'deki yeni bir atılımla iyice belirginleşti. 200 bin civarında Türkçe konuşan insanın yaşadığı Berlin'de, Türkiye'nin ve Almanya'nın önde gelen Türkiye kökenli sanatçıları, yeni bir girişimi kamuoyuna tanıttılar.

Berlin'deki **"Türkiyeli renkler çıkarması"**nın Mustafa Altıoklar, Barış Pirhasan ve Ezel Akay gibi Türk sinemasının önde gelen yönetmenlerinin öncülüğünde yapılması ilgiyle karşılandı. Yeşiller Partisi'nde **"Türkiyeli Kültür İnisiyatifi"**nin gerekçe ve ayrıntılarını kamuoyuyla paylaşan kuruculardan, ünlü yönetmen Mustafa Altıoklar şöyle konuştu:

ÖZGÜRLÜK ÇAĞRISI

"Bugün, burada ülkemizin oldukça zor bir dönemden geçtiği, karşı devrimin tüm acımasızlığıyla sürdüğü bu karanlık günlerde, Türkiyeli Kültür İnisiyatifi'ni, Almanya'nın çağdaş siyasi çizgisinin en önemli unsurlarından Yeşiller Partisi'ne tanıtmak üzere bulunuyoruz.

Bizler, sınırlarla kısıtlanmamış, iktidarlara angaje olmamış, insan hakları, barış, demok-

BARIŞ PİRHASAN

Özgürlükçülük ortak paydasında birbirimize tutunmak durumundayız

rasi, özgürlük, adalet, dayanışma ve aşkın hâkim olduğu bir dünyada 'bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine' yaşamak ve gerçek insan öyküleri anlatmak isteyen ve sırf bu nedenle dışlanan, ötelenen, hapsedilen, sürgün edilen, katledilen Türkiyeli özgür sanatçılarız. Dünya atlasının soyulmuş portakal kabuğu şeklindeki orta sayfasını açıp kendimize gidecek yeni bir ülke ararken, birbirimizden habersiz ve bağımsız olarak Berlin'i seçmiş olmamız elbette tesadüf olamaz. Bu yeni dalga göçün altında yatan en önemli dinamik ise, Berlin'in yaratıcıların özgür sanat üretimleri yapabilmeleri için en uygun habitata sahip olmasıdır."

Mustafa Altıoklar, neden Berlin'i seçtiklerinin de yanıtını şu sözlerle aradı:

"Berlin'i seçişimizin ortak bilinçaltımızdaki en önemli dinamiği bu özgürlükçü ruhudur. Kariyerlerimizi, maddi ve manevi varlıklarımızı ardımızda bırakarak gelmiş olduğumuz bu yeni 'Heimat'ta, farklı siyasal renklerden beslenen, birbirinden farklı sanatçılar olsak da, özgürlükçülük ortak paydasında birbirimize tutunmak durumundayız. İşte bu nedenle inisiyatif, temsil ettiği kitlenin demokratik hak ve çıkarlarını savunan, farklı uzmanlıklara ve deneyimlere sahip üyeleriyle dayanışma içinde bir araya gelerek sinema, tiyatro, müzik, müzikal, dans, resim, heykel, performans sanatları, video-art gibi alanlarda üretime destek vermek yoluyla kendisini ifade eden bir dayanışma örgütüdür."

BARIŞ PİRHASAN: TUHAF KADER

Kendisinin ilk kez 1978 yılında Berlin'e geldiğini, daha sonra 1988 yılında Yılmaz Güney filmlerinin kampanyası ve 1995'te de ayrı bir film yapmak için geldiğini belirten Barış Pirhasan, o tarihten beri Berlin'de oturum hakkına sahip olduğunu kaydetti. Sözlerine *"Kader gibi bir şey bu. Ben yazarak, yazmakla yaşayabiliyorum. Benim mesleğim inancım, hayatıma anlam veren dilimdir. Dünyanın neresinde olursam olayım anavatanım Türkçedir"* sözleriyle başlayan Barış Pirhasan, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Şiir yazıyorum. Türkçe. Bu beni Türkiye Cumhuriyetinin siyasal coğrafyasına bağlamıyor. Almanya'da yirmi yıldır oturum almış olmam, buraya yerleşmiş, burada yaşıyor olmam da beni o coğrafyadan, birlikte büyüdüğüm insanlardan kopartmıyor. Bu yalnız bir politik duruş değil. Dünyanın en somut gerçeği. Hepimizin geleceğini belirleyecek olan göçmenlik, çok vatanlılık, melezliktir. Çünkü bugüne kadar

CEM ÖZDEMİR

belirlenmiş sınırlara, inançlara, tanımlara sığmaz olduk. Bu durum çok büyük acılara, kıyımlara neden oluyor. Çünkü bütün ülkelerde iktidarlar çok bencil, imtiyaz ve servetlerinden asla vazgeçme niyeti olmayan küçücük azınlıkların elinde. Bilimin, sanatın, kültürün, teknolojinin eriştiği sınırlarla, bu bir avuç egemenin dünyayı yönetme, sorunlara sözde çözüm, bulma yöntemleri arasında dağlar kadar fark var."

1970'lerdeki genç Türk şiirinin parlak isimlerinden olan ve o dönemde arkadaşlarıyla birlikte etkili Sanat Emeği dergisini de yayımlayan, ancak daha sonra sinemaya geçen Barış, konuşmasında şu noktalara dikkat çekti:

"Türkiye'de başımıza gelenlerin, bize yapılan suçlamaların en önemlilerinden biri, herkesin kendi anadilinde eğitim görmesini talep etmektir. Burada yaşayan ve anadili farklı olanlar için de aynı şeyi savunmak doğal değil mi? Doğal olması bir yana, böyle bir özgürlük ortamında çocukların, gençlerin ülkede konuşulan anadile sevgileri, merakları içten gelmez mi? Ben bize tanıdığınız bu iletişim fırsatını göçmen, melez, vatansız ama komşularıyla barışık, dayanışma içinde bir geleceğe çağrı yapmak için kullanmayı seçtim. Güçlü ve devrimci bir mayası olan Yeşil Hareketin, yalnız insanları değil, bütün canlıları, ve onlara bağışlanmış toprağı, suyu, havayı savunan özüyle kitlelerin desteğini, kalbini kazanmış bu siyasal partiden daha azını beklemek ayıp olurdu."

CEM ÖZDEMİR: DESTEK VERECEĞİZ!

Yeşiller Partisi Eşbaşkanı Cem Özdemir de, böyle bir girişimi desteklediklerini belirtirken, şöyle konuştu:

"Bu, Almanya için büyük bir şans, aynı zamanda bir vazife. Biliyorsunuz ki, Almanya tarihi boyunca biz de karanlık dönemler yaşadık. Aydınlar, muhalif kişiler yurtdışına çıkmak mecburiyetinde kaldılar. Bazıları kabul görmediler, gidecek yer bulamadılar. Bazıları da o tarihte Türkiye'de yeni bir yurt buldular. Hepimiz için büyük bir görev bu. Bu insanlara sahip çıkmak ve burada yeni sanat eserlerinin ortaya çıkmasına olanak sağlamak durumundayız."

EZEL AKAY: ÜRETİME BAŞLAMALIYIZ

Toplantıda söz alan bir başka Türkiye kökenli sinemacı Ezel Akay da, Avrupa'da ve Avrupalılara "Siz bizden ne istersiniz?" sorusuyla yaklaşılabileceğini belirtti. Akay, şunları söyledi:

"Bizleri, belki farkındasınız, belki biliyorsunuz, aynı zamanda akademisyenler,

✤

Bu, Almanya için büyük bir şans, aynı zamanda bir vazife

✤

EZEL AKAY

gazeteciler, bilimadamları da var aramızda. Kısaca hikâye anlatıcıları ve bilimadamları denebilir grubun adına. Hepsi Barış'ın bahsettiği problemden muzdarip aslında. Kendi ülkemizde üreterek yaşayan, neredeyse bundan haz alan ve varoluş nedenini o üretim olarak gören insanlarız. Ayrıca içimizde burada yaşayan meslektaşlarına, arkadaşlarına yardım etmek üzere Türkiye'den gelmiş ve devamlı gelip giden insanlar var. Bir de tabii Türkiye'ye geri dönemeyecek durumda olan insanlar var. Ama hepimizin ortak amacı bir üretime tekrar başlayabilmek, geride bıraktığımız ve imkânsızlaşan üretimi burada devam edebilmek.

Mustafa Altıoklar'ın konuşmasını bir felsefi deklarasyon ya da bir siyasi deklarasyon olarak görüyorum. Barış Pirhasan'ın konuşmasını ise bir sanatçının dilemması olarak görüyorum. Benimkini de bir şaşkınlık olarak lütfen dinlemeye çalışın. Şaşkınım bir parça, çünkü bu davet ilk yapıldığında, 'Bizlerden neler istersiniz acaba?' sorusuyla karşılaşıp, bu soruya cevap vermek üzere düşünmeye başladım. Ben de arkadaşlarıma biraz tedirgin olarak, 'Öyle yapmasak da, siz bizden ne talep ediyorsunuz, biz sizin işinize nasıl yararız sorusunu sorsak mı?' dedim.

Çünkü, belki biliyorsunuz Türk dişçilerinin hikâyesini. Türk dişçileri Avrupa'da ve dünyanın birçok ülkesinde çok ünlü. Türkiye'ye dünyanın her yerinden dişlerini tamir ettirmeye insanlar geliyorlar. Bunun nedeni de şu: Bir kere, dünyadaki bütün teknolojik donanıma sahipler Türk dişçileri. Fakat uzun yıllardır o kadar kötü vakalarla uğraşıyorlar ki, bir el becerisi kazanmışlar. Tıpkı, mesela sinemadan bir örnek vereyim: Biz sinema yaparken bir filmin nasıl yapılamayacağını çok iyi öğrendik. Onun için şu anda inanın, üç yüz tane film yapılabiliyor yılda Türkiye'de.

Bir örnek daha vereyim. Biz hikâye anlatıcıları çok tehlikeliyiz. Eski zamanlarda Osmanlı İmparatorluğu zamanında, bir yerde isyan çıkacağı zaman oranın hikâye anlatıcılarını, yani meddahlarını toplayıp bir bağ evine kapatırlarmış, isyanın sonuna kadar da çıkartmazlarmış. O bağ evinde ne hikâyeler anlatılıyordur, düşünün. Ben Berlin'i bir bağ evi olarak görüyorum. Bizim yaşamış olduklarımızı, siyasi ve sosyal olarak, bizim ülkemize ait bir şey olarak görmediğinizden eminim. Dünyayı bekleyen yeni bir tehlikenin habercileri bunlar. Bu yüzden mesela Barış'ın de dertlendiği konuda, yani dil konu-

Dünyayı bekleyen yeni bir tehlikenin habercileri bunlar

sunda bir imkân yaratarak, bir fon yaratarak, bir çözüm bularak, bize yardımcı olabilirseniz, inanın bizim de sizlere yardımımız olur.

Bitiriyorum. Cem Özdemir, konuşmasında, benim gençlik kahramanlarımdan birini andı. Bol miktarda Wolf Biermann'ın şarkılarını söylerdik biz kendi grubumuzda. Onun çok ilham verici bir şarkısıyla bitireyim sözlerimi. Bizim ihtiyacımız olan: "Die kleine Ermutigung..." Şarkıyı söylememi beklemeyin, biz hikâye anlatıcısıyız...

Bu dil meselesi ile ilgili, yani bizlerin Almanca öğrenmesi kaçınılmaz ve tabii ki hepimiz buna çaba göstereceğiz. Ama burada daha önemli ve pratik bir mesele var. Aramızda gazeteciler, yazarlar, sinemacılar var. Yazarak, o yazılarıyla ürün üreten insanlar var. Esas olarak onların Almanya'da ürünlerinin işe yarayabilmesi için belki bir süreliğine bunların çevrilmesi için, yani meslektaşlarla irtibata geçebilmeleri için çeviri inisiyatifine ihtiyaç var."

ACİL TALEPLER

Bu arada bazı güncel talepleri dile getiren Altıoklar, şöyle konuştu:

"Taleplerimiz neler olabilir, bize hangi konularda yardımcı olabilirsiniz, kısaca başlıklar halinde söyleyeceğim. Bugün buraya gelenlerimiz, hâlâ gelmekte olanların en büyük sorunlarından bir tanesi vize meselesi. Kültür vizesi verilmesinin kolaylaştırılmasına dair neler yapılabilir? Hukuki sorunlarımız oluyor. Hukuki sorunlarımızı danışabileceğimiz bir hukuk bürosu, bir sosyal yardım bürosu nasıl olabilir? Biz sanatçılar olarak esasen paraya çok önem vermeyen insanlarız. O yüzden önemli birikimlerimiz yok. Aniden içinde bulunduğumuz akvaryumun dışına çıkıp, başka bir akvaryumun içindeki yalnız balıklar olarak maddi desteğe ihtiyacımız olabiliyor. Böyle bir dönemde bunlar nasıl karşılanabilir? Mesela Almanya'daki sağlık sigortası sistemine bizler nasıl dahil edilebiliriz? Barış'ın ve Ezel'in de çok doğru olarak altını çizdikleri dil meselesinde günlük hayatımızı kolaylaştıracak, Almanlar ile sokakta, doğal olarak ev sahibi olan Almanya ile iletişimimizi sağlayacak dil kursları bursu gibi bir sistem nasıl olabilir?.." ▮

✤

Kültür vizesi verilmesinin kolaylaştırılmasına dair neler yapılabilir?

✤

MUSTAFA ALTIOKLAR'IN GÖZÜNDEN 'BULUNDUĞUMUZ YER'

Anadolu'nun renkleriyle Avrupa'ya katkı

Barış mayasının tutması için tanışmak gerekir

Berlin'deki kültür çıkarmasını gerçekleştiren grubun temsilcilerinden yönetmen Mustafa Altıoklar, "başat hayalerinin" ortak global kaygıları paylaşan tüm sanat ve kültür dünyası insanlarıyla kolektif çalışmalar yapabilmek olduğunu belirtiyor. Sadece sığınmacı olarak Almanya'da bulunmadıklarını, evrensel kültür ve sanat dünyasına, yaratarak, üreterek ve bilgilerini, birikimlerini aktararak katkıda bulunmak istediklerini hatırlatan Altıoklar, bir çatı ihtiyacının ortada durduğunu savunuyor. Altıoklar, girişimleri ve Türkiye kültürünün Avrupa'daki yeriyle ilgili sorularımızı yanıtladı.

- Türkiye'nin renkleri, sanatta da, Almanya ve Avrupa'ya bir katkı mı gerçekten? Nasıl bir katkı olabilir bu?

MUSTAFA ALTIOKLAR - Mesafelerin kısaldığı, iletişimin ışık hızına ulaştığı dünyada çok kültürlülük artık barışın mayasını oluşturmaktadır. Barış mayasının tutması için tanışmak gerekir. Düşmanlıklar aslında sosyal hayatın başladığı ilk günden itibaren insanoğlunun belası olagelmiştir. Sosyal hayat, kendi dışından gelen her türlü etkeni, varlığına bir tehdit olarak gördüğü için korunma refleksi geliştirmiş, bu korunma içgüdüsü giderek içinden çıkılmaz bir sarmal döngüye dönüşerek insanoğlunu kendi silahıyla vurmaya başlamıştır. Bu silahı kırmanın tek yolu vardır. Kültürel tanışma. Ancak bu yolla barışın hâkim olduğu bir dünya kurabiliriz. İşte bizler de kadim Anadolu halklarının bizlere bıraktıkları kültürel mirası-

mızla geldik Avrupa'ya. Tüm renklerimizle geldik. Hikâyelerimizle geldik. Edebiyat, sinema, müzik, dans ve daha pek çok sanat disiplini aracılığıyla kendimizi anlatırken, Avrupa kültürüne de büyük katkılarımız olacağını düşünüyorum.

- Avrupa ve Almanya'da "Biz bu Türkiyeli renkleri birbirinden ayıralım, daha hayırlı bir iş yapmış oluruz" mantığı egemen değil mi? Yani Alman siyaset sınıfında böyle bir eğilim hiç yok mu? İzlenimleriniz, gözlemleriniz...

MUSTAFA ALTIOKLAR - Avrupa ve Almanya'nın böyle bir "böl ve yönet" taktiği içinde olduğunu düşünmek biraz patetik geliyor bana. Bu ancak politika ile ilgilenen Avrupalı ve Almanlara ait bir taktik olabilir en fazla. Oysa halklar politikacılardan çoktur ve tarih politikacıların değil, sıradan halkın seçimleriyle yazılır. Kabul ya da ret, politikacılar ne derse desin önünde sonunda halkların kabul ve retleriyle şekillenir. Kaldı ki Türkiyeli renkler öylesine iç içe geçmiştir ki, ne Alman ne de başka bir siyasetçi özünden koparıp ayrıştıramaz o renkleri. Onların bu yönde bir çabası olsa dahi, benim rakı masamda mesela cacıki ile humus, rebetikoyla Sarı Gelin, Selanik ile Musul ayrı düşmez. Bizi bölüp yönetmeye çalışıyorlar paranoyası, ilk soruya verdiğim cevaptaki mekanizmalar göz önünde bulundurulursa daha iyi anlaşılacaktır. Korunma refleksi, diğerlerini ötekileştirmemize, kendi tek tipimizi oluşturmamıza ve böylece renkleri köreltip, monokromatik bir toplum yaratmamıza yol açar ki, esasen Hitler'in Almanya'da, Stalin'in komünist Rusya'da, Humeyni'nin İran'da, Kaddafi'nin Libya'da, Erdoğan'ın Türkiye'de yaptığı tam da budur.

- Berlin, Türkiye'nin renkleriyle 50 yıldır iç içe yaşıyor aslında. Yani bu renkler Almanya'nın ve Berlin'in çoktandır bir "iç unsuru" konumunda. Şu anda 200 bine yakın insan Türkçe konuşuyor bu şehirde. Berlin ve Almanya bunu sadece bir zenginleşme olarak mı görür gerçekten, yoksa endişelenir mi? Bir başka ifadeyle, "Bu azınlık, yarın bizden otonomi falan isteyebilir" endişesi hiç mi yoktur?

✤

Türkiyeli renkler öylesine iç içe geçmiştir ki, koparıp ayrıştıramazlar onları

✤

Yerli halkın kışkırtılan tepkileri?

MUSTAFA ALTIOKLAR - Sanırım bu soruyu Almanlara sormak gerekir. "Bu azınlık, yarın bizden otonomi falan isteyebilir endişesi" var mı sizde kardeşim, diye sormak gerekir. Sanırım nasyonalist Alman partileri siyasetlerini tam da bunun üzerine kurmakta. Bizlere düşen onlara, "korkacak bir şey yok!" demek.

Tabii ki burada şunu iyi tanımlamak gerekiyor: 50 yıldır Almanların iç içe yaşadığı renkler, Türkiye'nin tüm renkleri değildir. Ancak o renklerin bir bölümüdür. Eğitim seviyesi düşük, Avrupa kültür sanat değerlerinden ziyade kendi folklorik değerleriyle yaşayan ve sıkı sıkıya bir bağlılıkla onlardan vazgeçmeyen, vazgeçmedikçe içine kapanan bir Türkiyeli toplumdan bahsetmeliyiz burada.

✤

Almanların iç içe yaşadığı renkler, Türkiye'nin tüm renkleri değil, sadece bir bölümüdür

✤

Elbette istisnai durumlar söz konusudur ama istatistiki değerlere bakınca, 1960'lardan beri süregelen göç dalgalarının sosyoekonomik demografyasındaki çoğunluğun düşük eğitim seviyesinde olan, aydınlanmacı zihniyetin erdemleri yerine, folklorik ve dinsel değerlere sarılmış bir Türkiyeli insan topluluğu olduğunu görmekte zorlanmazsınız. Bununla birlikte Erdoğan otokrasisinden çıkıp da Almanya'ya yönelen yeni göç dalgasının, yüksek eğitimli, aydınlanmacı, Batı'nın insan hakları değerlerine sahip çıkan, kültür düzeyi yüksek yaratıcı insanlardan oluşan bir renk skalası olduğunu da görmekte zorlanmazsınız. İşte bu yeni dalganın Alman ve Avrupa kültür sanat hayatına yapacağı katkılar sadece zenginleşme getirecektir. Endişeye mahal yok yani."

- Buradaki Türkiye kökenli kültür etkinlikleri, kültür insanları ve ürünleri Türkiye'deki kültür ortamına nasıl bir etkide bulunabilir? Tersinden bakınca da, Berlin ve Almanya'daki Türkiye kökenli kültür etkinlikleri, kişileri ve ürünleri, Alman kültür-sanat dünyasına etkide bulunabilir mi? Bulunursa, nasıl?

MUSTAFA ALTIOKLAR - Türkiye'de Erdoğan'ın baskıcı rejimi tüm renkleri tek tek soldurup Türk-Sünni İslam dar alanındaki karanlığa ittikçe, yaratıcılık da ne yazık ki sararıp solmaktadır. O yaratıcılık ki, hayatın ta kendisidir, kendine filizlenip boy verebileceği özgür ortamlar arar. Var olabilmesinin yegâne yolu, özgür düşünce sistematiğinin sınırsız bir boyutla önüne serilmesinden, önünün açılmasından geçer. "Özgürlük türküleri, özgürlüğün olmadığı ortamlardan çıkar" şiarı, anlamsız, romantik ve asılsız bir öngörüden başka bir şey değildir. Çığlık atmakla, yaratıcılığı karıştırdığınızda, böyle anlamsız bir sonuca varabilirsiniz. Sorunuza dönecek olursak, özgürlüklerin yok edildiği Türkiye'den çıkıp özgürlükler diyarı olan Berlin'e gelen bizlerin özgürce üreteceğimiz her sanat eseri, hem Türkiye'nin hem Almanya'nın kültür sanat dünyasını zenginleştirecek, hem de geleceğin nasıl kurulmasına dair önermelerde bulunacaktır. Ya da en azından nasıl kurulmamasına yönelik hatırlatmalar, uyarılar yapacaktır.

- Almanya'da 3 milyonu aşkın "Türkiye kökenli insan" yaşıyor. Bir de bu insanların "saf Türkiyeli" olmayan eşleri, çocukları ve yakın çevreleri var. Demek ki Türkçe ve Türkiye ile ilgili her gelişme Almanya'daki en az 6-8 milyonluk bir kitleyi çok yakından ve hatta doğrudan etkileyebiliyor. Bu, ülke nüfusunun yüzde 10'u demek. Bu kitle sizce nasıl bir kitle? Türkiye kökenli sanat hareketleri bu kitleye mi, yoksa bu kitle üzerinden Alman kültürüne mi seslenebilir, seslenmelidir?

MUSTAFA ALTIOKLAR - Bu kitle, kendisine anavatan tarafından sahip çıkılmamış bir kitledir. Bu boşluğu iyi değerlendiren Milli Görüş ve her ne kadar gömlek değiştirdiğini söylese de, şüphesiz onun uzantısı olan AKP-Erdoğan siyaseti, anavatandan burada yaşayan geniş kitleye uzanan yegâne yardım eli olmuş ya da olma vaadinde bulunmuştur. Hiçbir siyasi partinin ya da sivil toplum kuruluşunun yapmadığı kadar ilgi göstermiştir. Gerçi bu ilgisinin ve sahte sevgisinin hiçbir somut yararı olmamıştır, ama buradaki gurbetçilerin büyük çoğunluğu bu yardım elini samimi sanmış, ardına takılmıştır.

Eğitim seviyesi düşük, Avrupa kültür sanat değerlerinden ziyade kendi folklorik değerleriyle yaşayan ve sıkı bir bağlılıkla onlardan vazgeçmeyen, vazgeçmedikçe içine kapanmış, aydınlanmacı zihniyetin erdemleri yerine, dinsel değerlere sarılmış bu Türkiyeli insan topluluğu, Karl Marx'ın "Din toplumların afyonudur" özdeyişini adeta doğrularcasına bu yalancı yardım eline sarılmış durumdadır ne yazık ki. Evlerine Alman gazete ve televizyonları değil, Türkiye gazete ve televizyonları girmektedir. Hal böyle olunca, gerçeklerden haberdar olmak yerine, AKP'nin İslamofaşist propagandasını 7/24 yaygaralarla yayınlayan medya araçlarının bombardımanı altında kalmakta, başka bir gerçekliğin farkına varamamaktadırlar.

Almanya ve Avrupa'da üreteceğimiz kültür ve sanat eserleriyle bu göz bağını belki de çözmemiz mümkün olacaktır. Buralarda yaşayan Türkiyelilere başka bir Türkiye'nin de var olduğunu göstereceğimiz gibi, Avrupalılara da burada yaşamakta olan Türkiyelilerden başka Türkiyeliler olduğu gerçeğini göstereceğiz belki de.

-Yakın dönemde gerçekleştirmeyi düşündüğünüz özgün projeleriniz var mı?

MUSTAFA ALTIOKLAR - Buraya gelir gelmez Almanya'da yaşayan Türkiyeli gençlere yönelik bir oyunculuk okulu kurdum: B'ACT Academy. Öncelikle B'ACT Academy'nin gelişip serpilmesi için enerji sarf etmekteyim.

Diğer yandan Türkiye'de yaratmama izin verilmeyen sinema eserlerimi sıraya koydum ve teker teker onları hayata geçirmek istiyorum. İlk sırada faşist Hitler rejiminin dışladığı Alman bilim insanları ve sanatçılarının trajik hikâyesini senaryolaştırdım. O insanlar ki, dünyada hiçbir ülke onları kabul etmezken, Atatürk tarafından davet edilmiş bilim insanları ve sanatçılardır. Onlar genç Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlaşma mücadelesinde en önemli aydınlanmacı dinamikler olmuştur. Babam Doktor Kemal Altıoklar'ı da, annem Türkan Altıoklar'ı da muasır medeniyet zihniyetiyle yetiştiren bu Alman hocalara bir saygı duruşu niteliği de olacaktır filmin. Erdoğan'a selam söylediği kadar, aynı zamanda.

Sıradaki diğer projeleri gelecekteki başka Avrupa Kültür dergisi röportajları için saklayalım. Daha anlatacak çok şey var...

Avrupa'da üreteceğimiz eserlerle bu göz bağını belki de çözmemiz mümkün olacaktır

Bende yaşayan Tuncel Tayanç Kurtiz

ALMANYA'DAKİ TÜRK TİYATRO TARİHİNDEN SAYFALAR

YEKTA ARMAN

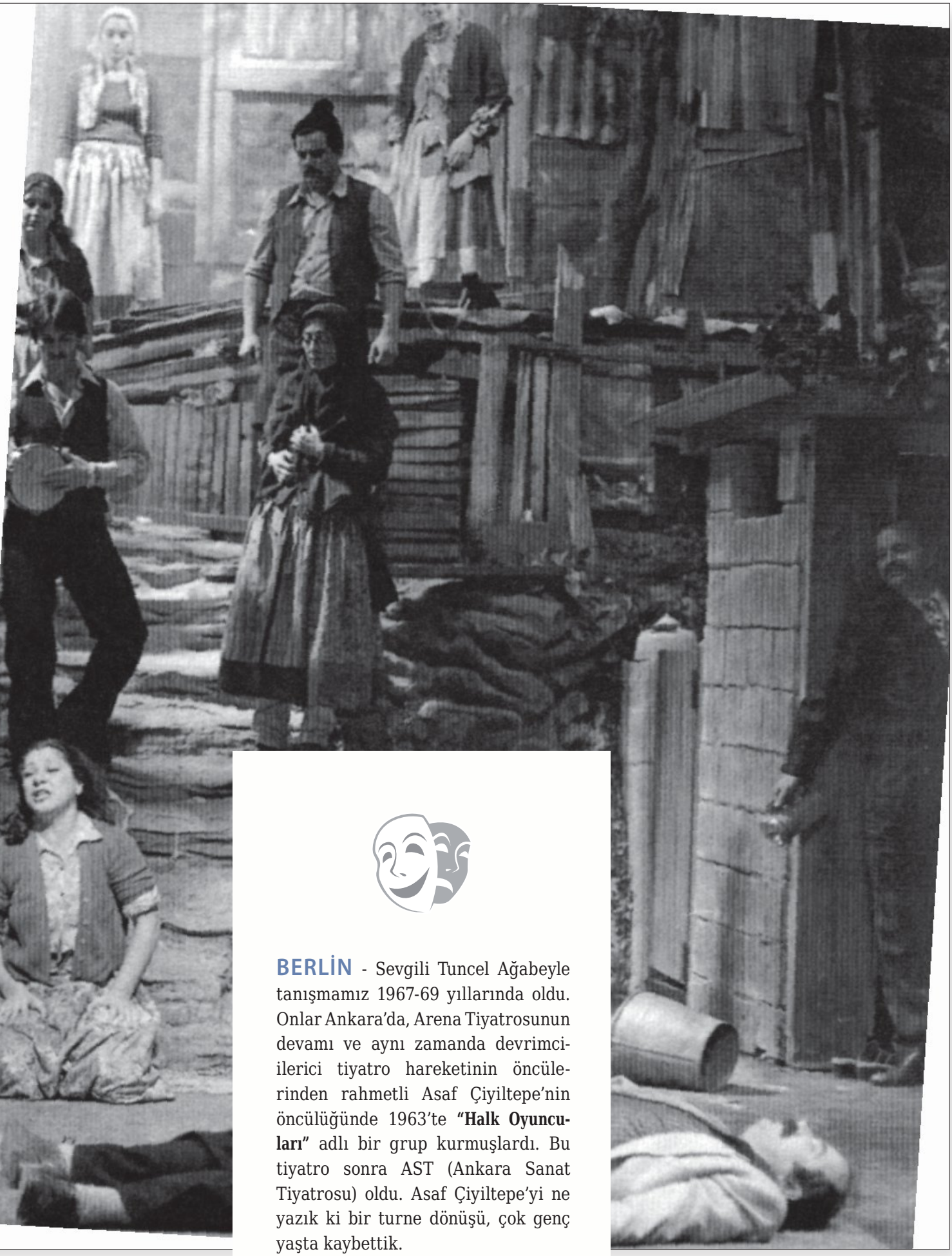

BERLİN - Sevgili Tuncel Ağabeyle tanışmamız 1967-69 yıllarında oldu. Onlar Ankara'da, Arena Tiyatrosunun devamı ve aynı zamanda devrimci-ilerici tiyatro hareketinin öncülerinden rahmetli Asaf Çiyiltepe'nin öncülüğünde 1963'te **"Halk Oyuncuları"** adlı bir grup kurmuşlardı. Bu tiyatro sonra AST (Ankara Sanat Tiyatrosu) oldu. Asaf Çiyiltepe'yi ne yazık ki bir turne dönüşü, çok genç yaşta kaybettik.

Tuncer Necmioğlu, Tuncel Kurtiz, Bülent Akkurt, Güner Sümer, Ayberk Çölok, Tunca Yönder, Işık Toprak, Togan Tigin, Yurdan Köklü ve Aysan Sümercan ile adını şu an hatırlayamadığım çok değerli oyuncular, ara sıra İstanbul'a da turne yaptıkları zaman, babam onların oyununu hiç kaçırmaz, bizi de tiyatroya götürürdü.

Beyoğlu'nda Genar Tiyatrosunun salonunda sevgili Aydın Engin'in yazdığı ve oynadığı "Devri Süleyman" adlı oyunu sergiliyorlardı. Ben ilk defa 400 kişilik bir tiyatronun 600 kişi alabileceğini o zaman gördüm. Oyunda rahmetli Tuncer Necmioğlu ile Tuncel Kurtiz beraber oynuyor ve bilhassa onlar sahnedeyken oyun izleyiciler ve çoğunlukla gençler tarafından sık sık atılan sloganlar ve alkışlarla durmak zorunda kalıyordu. Bunun üzerine Tuncel Kurtiz herkesi etkileyen kısa ve öz bir konuşma yaptı: "Arkadaşlar, biz bu oyunu sizin için hazırladık. Alkışlarınızı lütfen finale saklayın."

En iyisini yapabilme adına uğraşırdı hep, saat mefhumu yoktu Kurtiz'de

Gerçekten de alkışlar finale saklandı ve 22 dakika kesintisiz devam etti. Yıllar sonra bu oyunları sevgili Tuncel Kurtiz ile Schaubühne tiyatrosunun kulisinde tekrar konuşabileceğim aklımın ucundan bile geçmezdi.

BERLİN VE SCHAUBÜHNE'DE

1980 yılında "Berlin Oyuncuları" grubu, Schaubühne bünyesinde oluşan "Schaubühne Türk Ensamblesi"ne geçince sevgili Tuncel Kurtiz'le yollarımız yeniden kesişti.

15 Haziran 1980'de prömiyerini yaptığımız "Giden Tez Geri Dönmez" adlı oyunda Tuncel Ağabey başrolü üstlenmişti. Göç olgusunu anlatıyordu bu oyun. Bizim için kaleme alınmıştı. Macit Koper ile Ayla Algan tarafından yazıldı. Müziklerini Ergüder Yoldaş yaptı ve o dönemin en başarılı orkestrası tarafından seslendirildi. 34 oyuncu ve figüran ile toplam 48 defa sahnelendi bu oyun.

Ardından 30 Kasım 1980'de de "Keşanlı Ali Destanı"nı sahneledik.

Başrollerini Ayla Algan ve Tuncel Kurtiz paylaşmış, yönetmenliğini de yine Tuncel Kurtiz yapmıştı. Bir İstanbul beyefendisi görünümüyle Haldun Taner'in de hazır bulunduğu prömiyer ve sonraki oyunlar, şimdiki Hebbel Tiyatrosunda kapalı gişe oynamıştı. Bu oyun da Keşanlı Ali olarak Tuncel Ağabey oyunculuğunun doruk noktasındaydı. Hem oyuncu hem de yönetmen olarak çok güzel bir çalışmaya imza attı.

ZAMANI UNUTAN USTA

Tiyatro gönüllüsü bir insandı Tuncel Ağabey, sadece oyuncu ve yönetmen değil, aynı zamanda meziyetleri olan bir sanatçıydı. Şairdi, çok güzel şiir okurdu. Çok iyi bir bas baritondu. Ses tonu mükemmeldi. Ses ve nefes çalışmalarına çok önem verirdi. En iyisini yapabilme adına uğraşırdı hep, saat mefhumu yoktu onda. Oyuncu olarak bıkmadan usanmadan emin olana kadar dener, yönetmen olarak da oyuncusu ile bıkıp usanmadan çalışırdı. Sahne ve oyunculuk tekniğini çok iyi kullanırdı.

Dört kocaman yıl birlikte çalıştık onunla, dopdolu dört yıl, provalar, oyunlar, turneler ve anılar... Sinema oyunculuğu konusunda da bildiklerini anlatır ve bizimle paylaşırdı. Sert ve katı görünmeye çalışsa da aslında bir çocuk kadar naif ve hassastı. Çok duygusaldı mesela. Küçücük şeylerden bile çok mutlu olmayı bilirdi. Kimseyi bilerek kırmak istemezdi. Bir sürü güzel ve unutamayacağım anım oldu onunla.

Bir gün Keşanlı Ali'nin provalarını yapıyoruz. Sahnede bir takım eksiklikler oluyor, birdenbire Tuncel Ağabey başladı bağırmaya: "Yekta, neden bu sahne yürümüyor, neredesin?" diye... Asistanlar oyuncular herkes durdu, ben de aşağıda salonda oturup provayı izliyorum. "Tuncel Ağabey ben buradayım" dedim. "Niye oturuyorsun sen orada, geç sahneye" dedi.

Kimse ne olup bittiğini soramadan ben geçtim sahneye, oyunu ezberlediğim için teksti biliyordum ve başladım benim olmayan rolü ve mizanseni yapmaya... Sahneyi tamamladık. Ben tam sahneden çıkıyorum bana "Yahu Yekta bu rol senin rolün değil, niye Metin'in rolünü oynuyorsun" demez mi? "Ağabey sen oyna dedin oynadım" dedim. O, "Tamam, bundan sonra bu sahneyi Metin'e sen çalıştıracaksın, bu sahneyi aynen böyle istiyorum" demez mi?

Salonda bir kahkaha fırtınası koptu. Herkes başladı gülmeye... Provadan sonra yanıma geldi, "Senden özür dilemek istiyorum" dedi. "Estağfurullah Ağabey o nasıl söz" dedim. "Yok yok, size bilhassa sana çok yüklendiğimi biliyorum, ne yapayım benim nazım size geçiyor" dedi... Sarılıp kucaklaştık...

SONRA, AYRILIK

Oyunlara hep üç saat öncesinden gelir ve başlardı ses açma çalışmalarına. Bunu duyan Kerim Ağabey (Afşar) muzip bir şekilde gülerek, "Ya, oyunculuk kolay iş değil sevgili Yekta", (Tuncel Ağabeyi işaret ederek) "daha çooook çalışması lazım bu adamın... Bu ses bende olsa vallahi intihar ederim" deyip beni güldürürdü.

Sonra 1983'te Stockholm'dan gelen ve "Halk Oyuncuları" adını alan Ayşe Emel Mesçi ve diğer arkadaşlar, Mahmut Gökgöz, Ragıp Yavuz, Ali Berktay'la birlikte "Ferhat ile Şirin"i sergilediler.

Bu oyunun yönetmenliğini Tuncel Ağabey, Ayşe Emel Mesçi ile birlikte yaptı.

Daha sonra İranlı yazar Samed Behrengi'nin "Küçük Karabalık" adlı oyununu sergiledik. Bu, bizim Schaubühne bünyesindeki son oyunumuzdu...

Sonra Tuncel Ağabey İstanbul'a döndü. Çok sevdiği Kazdağlarının eteklerine, Güre kasabasına yerleşti. Son olarak "Muhteşem Yüzyıl" dizisinde oynadı. Telefon konuşmalarımızda bana her seferinde "Buraya gel, çok güzel bir yer, al sevgili eşini ve çocuklarını gel, seni gezdireyim" diyordu.

Vefatına kadar hep telefonla görüştük. Ama olmadı, gidemedim bir türlü o yeşilini çok sevdiği Kazdağlarına ve 27 Eylül 2013'te, İstanbul Etiler'deki evinde bir kuş gibi uçtu sevgili Tuncel Ağabey aramızdan...

Ne tuhaftır ki, 26 Eylül 2003'te Kerim Afşar'ı kaybetmiştik, 27 Eylül 2013'te de Tuncel Kurtiz'i kaybettik...

Onu her zaman saygı, özlem ve rahmetle anacağım...

Sinema oyunculuğu konusunda da bildiklerini anlatır ve bizimle paylaşırdı

LİCCO AMAR VE TÜRK MÜZİĞİNDEKİ İZLERİ

Budapeşte-**Berlin-Ankara**-Freiburg

HALİT ÇELİKBUDAK

Amar Quartett

Alman viyola sanatçısı Licco Amar'ı tanıyor musunuz veya Amar Yaylı Çalgılar Dörtlüsü'nü duydunuz mu bilmiyorum... Eğer klasik Batı müziğine ilginiz yoksa Licco Amar'ı tanımayabilirsiniz... Onun adıyla anılan yaylı çalgılar dörtlüsünü de duymamış olabilirsiniz. Ama Türkiye'de müzik sosyolojisinin gelişimini veya genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk on yılı içinde müzik alanında yapılan atılımları anlatan yazıları okursanız, Licco Amar'ı da tanımış olursunuz...

Viyola sanatçısı Licco Amar, 4 Aralık 1891'de Budapeşte'de doğmuş... Babası Michael Amar, Belgratlı... Makedon asıllı... Uzun yıllar Osmanlı hakimiyeti altında kalan bir bölgeden Macaristan'a göç eden Yahudi bir aile... Kökleri Osmanlı dönemine kadar uzanan, Osmanlı tebaasından bir aile olduğu biliniyor...

Licco Amar, ilk müzik eğitimini Budapeşte'de dönemin ünlü Macar keman virtüözü Emil Bare'den alır. 1911'de Berlin Müzik Yüksek Okulu'nda yine dönemin ünlü keman virtüözü, besteci Alman-Fransız Henri Marteu'nun yanında eğitime başlar. Amar'ın yeteneğini gören Marteu onu hemen kendi adını taşıyan yaylı çalgılar topluluğuna alır. 1912'de Mendelssohn Ödülü'nü kazanır. 1916-1920 arasında Berlin Filarmoni Orkestrası'nda, 1920-1923 arasında ise Mannheim Ulusal Tiyatro Orkestrası'nda başkemancı olarak görev yapar. 1925 yılında Aryan kökenli Emmy Matterstock ile evlenir.

O dönemde Frankfurt'tan yayın yapan Güney Batı Almanya Radyosu Orkestrası'nda da başkemancı ve solist olarak çalışır. Amar, 1921'de kendi adını taşıyan Amar Yaylı Çalgılar Dörtlüsü'nü kurar. Dörtlüde, Türkiye'de klasik Batı müziği, bale ve konservatuvar konusunda büyük emeği olan Frankfurtlu diğer bir Alman besteci Paul Hindemith ile kardeşi Rudolf Hindemith de vardır. İkinci kemancı ise Walter Caspar'dır. Amar Dörtlüsü, dünyanın dört bir yanında konserler verir. Dörtlü, özellikle avangart oda müziği konusunda büyük ün kazanır.

1930'lu yıllarda Almanya'da Nazi dönemi tüm şiddet ve zulmüyle ağırlığını hissettirmektir... Güney Batı Almanya Radyosu yönetimi, 28 Haziran 1933'te Licco Amar'a gönderdiği bir yazıyla 31 Temmuz itibariyle görevine son verildiğini bildirir. İtirazı Reich Müzik Dairesi tarafından reddedilir. Yahudi asıllı Licco Amar'ın 1927'de aldığı Alman vatandaşlığı da ayrıca iptal edilir. Almanya'da yaşam şansı bulunmayan Licco Amar, Paris'e gider.

AMAR RAPORU

1930'lu yıllar genç Türkiye Cumhuriyeti'nin her alanda büyük atılımlar yaptığı yıllardır. Modern cumhuriyetin temel ilkelerinden biri de, ulus-devlet içinde ulusal bir müziğin oluşturulmasıdır. Örneğin halk türkülerinin derlenmesi ve Batı tekniği içinde armonize edilmesi, hem halk kültürü hem Batı'nın sanatına önem vererek ulusal müziğin yaratıl-

ması bu kapsamda yer alır... İşte bu erken cumhuriyet döneminde Türk müzik bilimcileri harıl harıl çalışırken, bir taraftan da yabancı müzikologlara raporlar hazırlatılır... Bu çerçevede 1934 yılında Türk hükümetinin talebiyle Paris'te bulunan Licco Amar bir rapor hazırlar.

Licco Amar, "Türkiye'de Musiki Eğitimi İnkilabına Dair Muhtıra" adlı raporunda "müzik kültürü eksik, tek yönlü müzikçi yetiştirmek yerine her yönden aydınlanmış, çok yönlü müzikçi yetiştirme"nin önemine vurgu yapar... Atatürk'ün halkın müzik eğitiminde köklü reformlar yapmasının çok önemli olduğunu işaret eder... Bir devlet başkanının müziğin halkın yaşamında oynadığı rolü görmesinin bir ilk olduğunu, bu nedenle hangi ulustan olursa olsun her sanatçının ona teşekkür borçlu olduğunu savunur.

✤

Burada müzik yok gibi... Ama müthiş arzu ve istek var... Öncüler için hiçbir yerde olmayan bir imkân

✤

Raporda, o dönemlerde Orta ve Batı Avrupa'daki müzik eğitiminin esaslarının, müzikte idealin virtüözlük olduğu bir zamanda belirlendiğini, en seçkin temsilcilerinin yıllar önce yaşadığını ve zamanına göre etkili olduğunu belirtir. Hiç değişmemiş Avrupa müzik eğitiminin zamana göre eskidiğini, artık daha çağdaş, daha yenilikçi, her yönüyle gelişmiş müzikçilerin yetiştirilmesinin amaç edinilmesini tavsiye eder. Müziğin derin mekanizmasını anlayabilecek, onun yapısal mahiyetini betimlemeye gücü yetecek çok yönlü müzikçilere gereksinim olduğunu işaret eder. Müzik eğitiminde böyle bir bakış açısının Türkiye için de uygun olacağını yazar... Amar, raporunda özetle eğitim kurumları ve dinleyicisiyle yoğun bir müzik kültürü ortamı oluşturulması üzerinde durur...

Paris'te çok zor şartlar altında, yakınlarının desteğiyle yaşayan Licco Amar, kayınpederinin düğün hediyesi olarak verdiği çok değerli kemanını borç para karşılığı rehin vermek zorunda dahi kalır. Türkiye için hazırladığı rapordan bir süre sonra Türkiye'ye gelir. 1934'ün kasım ayında gelip İstanbul Konservatuarı'nda solist ve keman eğitimcisi olarak göreve başlar. Az bir ücret aldığı için karısı Emmy ve eşinin ilk evliliğinden kızı Ursula'yı getiremez... Onlar Almanya'da yaşarlar. Eşi Emmy, daha sonraki yıllarda bazı zorlukları aşarak Türkiye'ye gelir ama kızı Ursula Almanya'da yaşamaya devam eder. Amar, Türkiye'de kendisine daha geniş imkanların sağlanacağını düşünerek yoğun bir tempoyla Türkçe öğrenmeye başlar ve kısa sürede de öğrenir. Licco Amar, anadili Macarcanın yanı sıra Almanca, İngilizce, Fransızca ve Türkçeyi akıcı bir şekilde konuşur...

YENİ BİR DÜNYA

1935 yılında Türk hükümetine danışmanlık yapmaya başlayan arkadaşı Paul Hindemith ile mektuplaşan Licco Amar, 28 Ocak 1935'te şöyle yazar... "Burada müzik yok gibi... Olanlar da olmasa daha iyi... Ama müthiş arzu ve istek var... Müzik alanında öncüler için hiçbir yerde olmayan bir imkan... Yeni bir dünya kurmak mümkün... Bu çok özel bir fırsat."

Az bir ücret almasına karşılık, İstanbul'da yaşayan İngiliz ve diğer milletlerden insanlara oda müziği konserleri düzenleyerek geçimini temin eden Licco Amar nihayet 1938'de istediğine kavuşur. Ankara'ya davet edilir. Ankara Musiki Muallim Mektebi'nde ve 1936 yılında bu mektebe bağlı olarak kurulan Ankara Devlet Konservatuarı'nda çalışmaya başlar. Amar'ın öncülüğünde konservatuvarda Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı açılır. 1940 yılında Türk vatandaşlığına da geçen Licco Amar, bugün aralarında Suna Kan, Ayla Erduran, Cengiz Özkök, Oktay Dalaysel gibi dünyaca ünlü Türk sanatçıları da yetiştirir.

Licco Amar, savaşın sona ermesinden iki yıl sonra yani 1947'den itibaren Almanya'ya geri dönmeyi düşünmeye başlar. Bir yandan yeteneklerini Almanya'da daha etkili kullanacağını, uygulayacağını düşünür, diğer yandan da 1933'lerden itibaren Türkiye'ye gelen Alman bilimadamlarının birer birer Türkiye'ye terk edip Almanya'ya geri dönmeleri veya Amerika'ya yerleşmeleri onu da etkiler.

1933'te terk etmek zorunda kaldığı Almanya'ya nihayet 17 yıl sonra yani 1950 yılında ilk kez ayak basar. Frankfurt'a gelir. Frankfurt'ta tren garında hissettiklerini şöyle yazar: "Sanki sadece 14 gün önce buradan yola çıkmış gibiydim. İçimde yıllarca hissetmediğim bir duygu oluştu... Eski vatanıma hasret duygusu..."

Artık Türkiye'de kalamayacağını anlayan Licco Amar, Amerika veya Kanada'da çalışma imkânı veya Almanya'ya da geri dönüş yollarını araştırmaya başlar. Almanya hükümetine başvurur. Hitler döneminde başka ülkelere sığınmak zorunda kalan sanatçılara, bilimadamlarına tazminat ödenmesi veya emekli aylığı bağlanmasını öngören yasadan yararlanmak ister. 1950'da yaptığı başvurusuna birkaç yıl sonra olumlu cevap alır. Kendisine emekli aylığı bağlanır. Türkiye'den ayrılma arzusunun filizlendiği 1950 yılından yedi yıl sonra 1957 yılının eylül ayında Freiburg Üniversitesi'nden öğretim üyeliği teklifi alır. 1934'de geri alınan Alman vatandaşlığına kavuşur. İki ay sonra da kendisine Alman Liyakat Nişanı verilir.

BİR ÖMRÜN ÜÇTE BİRİ

1958 yılı mayıs ayında kesin olarak Türkiye'yi terk eder ve Freiburg Üniversitesinde verdiği bir konserle göreve başlar. Göreve başlar, ancak Amar'ın Türkiye'de aldığı profesörlük unvanı tartışma konusu olur. Eyalet Eğitim Bakanlığı, bu unvanı kullanma hakkı olmadığını düşünür. 1959 yılı temmuz ayında eyalet başbakanı duruma müdahale edip Amar'ın üniversitede görev yaptığı sürece profesör unvanını kullanmasına karar verir. Fakat Licco Amar, bu kararı göremeden 19 Temmuz 1958 günü hayata gözlerini yumar.

67 yaşında ölen bu değerli sanatçı, ömrünün üçte birinden fazlasını aralıksız Türkiye'de geçirmiş... Az bir zaman dilimi değil... Özellikle de sanatındaki altın çağın büyük bölümünü Türkiye'de geçirmiş... Türkiye'nin en ünlü keman sanatçıların onun öğrencisi... Ama onu 1947'den itibaren birdenbire Almanya'ya dönmeye iten sebepler neydi? Ataları Osmanlı olan sanatçı Türkiye'yi niye ikinci vatanı olarak belleyemedi...

Mustafa Kemal Atatürk döneminde yabancı sanatçılar, bilimadamları büyük imkânlar sağlanarak davet edilmişler... Onlar da gelip Türkiye'de yüksek öğreniminin gelişmesine omuz vermişler... Ama Atatürk'ün ölümünden sonraki 10-15 yıllık dönemde birer birer Türkiye'yi terk etmişler... Niye, niçin terk etmişler? Niye daha fazla yararlanılmamış? Yetiştirdiği ünlü Türk sanatçıları bu konuda ne düşünüyorlar?

Ölümünün 49'uncu yılında Amar'ı saygıyla anarken bu gibi soruların cevabını da düşünmemiz gerektiğine inanıyorum.

Licco Amar, ömrünün üçte birinden fazlasını aralıksız Türkiye'de geçirmiş, ama Almanya'ya dönmüş

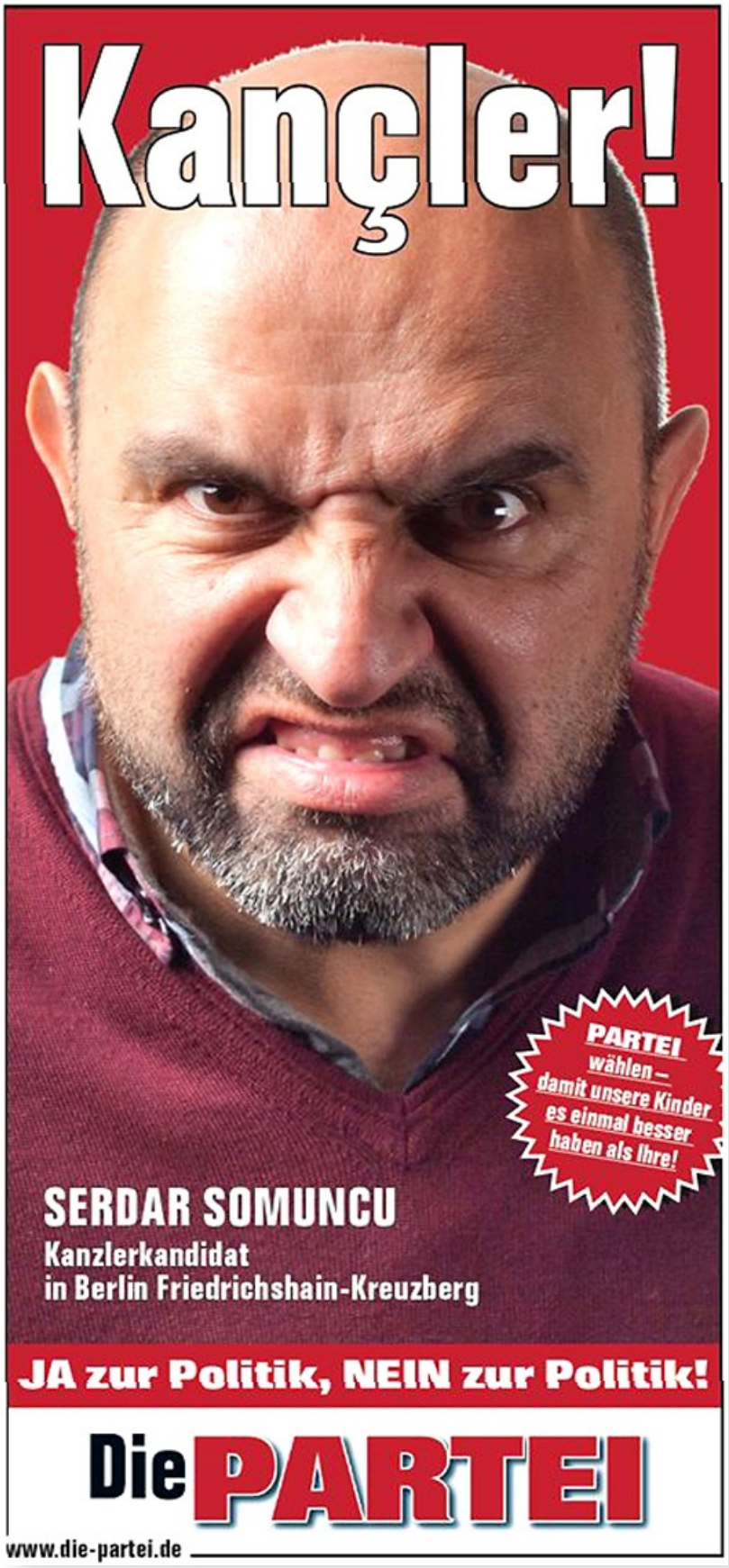

HÜKÜMETİN BAŞINA "KANZLER" DEĞİL "KANÇLER" GEREK

'Komedyen' Serdar Somuncu ve partisi

Alman gösteri dünyasının son dönemde büyük atak yapan yıldızlarından Serdar Somuncu, genel seçimler çerçevesinde çalışmalarını yoğunlaştırdı ve yaz sonuna doğru partisi "Die Partei"ın başbakan adayı olarak toplantılar düzenlemeye başladı. Seçim kampanyasının ilk toplantısında Avrupa Kültür'ün sorularını da yanıtlayan Somuncu, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın CDU, SPD, Yeşiller gibi partilere Türk asıllıların oy vermemesi yolundaki talebine fazla itiraz etmedi. Yeni kitabı "Match Pointe" bir süre önce yayımlanan Somuncu, partisinin Berlin'deki basın toplantısında Türkiye ve Erdoğan

ALİ YILDIRIM | **BERLİN**

gibi hassas konulara pek değinmeksizin görüşlerini bizimle paylaştı.

- Türkiye'den gelen tepkileri herhalde gündeminize alıyorsunuzdur. Ankara'da olan bitenlerin buradaki etkilerini siz nasıl yorumluyorsunuz?

SERDAR SOMUNCU – Almanya'da o konularda bir şey söylemek çok hassas oluyor. O yüzden ben bir şey söylemeyeceğim. Düşüncelerimi, ifadelerimi gördünüz, duydunuz herhalde. Ben hiç kimseye ve düşüncesine aykırı konuşmuyorum. Biz kendi partimizi desteklemek için burada program ve reklam yapıyoruz, onun için teşekkürler size burada olduğunuz için.

- Tayyip Bey SPD'nin, CDU'nun ve Yeşiller Partisinin bizzat adını vererek, onlara oy atılmaması gerektiğini söyledi de...

SERDAR SOMUNCU – Ben Sayın Cumhurbaşkanı'nın her söylediğini duymuyorum ve duymak da istemiyorum. Bu yüzden o konuda cevap vermeye gerek yok.

- Ama bu talep, sizin partinize (Die Partei) bir seçim yardımı olmuyor mu?

SERDAR SOMUNCU – Çok güzel. Teşekkürler o zaman.

- Sanatçının siyasete karışması, hatta siyaset yapması gerektiğini gösteriyorsunuz yıllardır. Sanat-siyaset ilişkisine, özellikle şu çok karmaşık günlerde, ne diyeceksiniz?

SERDAR SOMUNCU – Dünya politikasına bakarsanız şu anda, sanat çoktan beri siyasete karışmaya başlamış. Bazı politikacılar sanatçıya benziyor, bazı sanatçılar politikacıya benziyor. O yüzden bizim için sıfatlar o kadar ayrı kalmıyor. Bizim için bu sınırlar birbirine çok yaklaştı. Ben de bir sanatçı olarak o yüzden politika yapmaya başladım. Bundan, yani yeni işimden çok memnunum.

- Türkiye kökenli Alman sanatçıları nasıl buluyorsunuz? Sinema ve kabarede inanılmaz bir patlama var: Bazen "Alman sanat dünyasına bu alanda Türkî bir kalkınma desteği var" gibi yorumlar da yapılıyor. Bunları siz nasıl buluyorsunuz?

SERDAR SOMUNCU – Gerçekten ben takip etmiyorum Almanya'daki Türklerin sanatçı olup olmadıklarını. Bazılarını tanıyorum. Fatih Akın, Bülent Ceylan, Kaya Yanar. Kaya Yanar galiba tam Türk değil, yarı Türk, yarı Arap... Orada da insanların arasında fark yapmamak gerekir.

Almanya'da yaşayan insanlar benim için Almanya'nın bir parçası, kişisidir. Nereden geliyorsa gelsin.. Türkiye'den, başka ülkeden gelip gelmemesi beni ilgilendirmiyor.

- Yaklaşık 3 milyonu aşkın Türkçeli bir insan topluluğu yaşıyor bu ülkede. 82 milyonluk Almanya'da bu insanlar neler yapabilir? Daha doğrusu sanat ve siyasette bu insanlar bu ülkede nasıl bir tutum içindeler ve nasıl bir tutum onlara daha yakışırdı sizce?

SERDAR SOMUNCU – Benim için şu anda Almanya'da yaşadığımız durum çok üzücü. Çünkü 50 seneden beri burada olduğumuz halde, bir türlü bir şekilde yaklaşamadık birbirimize. Türk ve Alman toplumunun arasında ve Türk-Türk toplumunun arasında büyük bir parçalanma var. Biraz bir araya getirmeye ve insanlar arasında bir iletişim kurmaya, kavgasız bir iletişim kurmaya çalışmak benim en önemli hedefim. Bu, benim gibi Almanya'da yaşayan bir Türk ve sanatçı için hem çok önemli hem de büyük bir hedef.

Dediğim gibi, Türkiye konusunda, Erdoğan konusunda, Cumhurbaşkanı konusunda çok fazla cevap vermek istemiyorum. Bildiğiniz gibi, durum şu anda biraz hassas. Benim söyleyebileceğim bir şey varsa, o da şu: Türkiye ve Almanya arasındaki ilişkiler çoktan daha güzel, daha doğru bir noktaya gelmeliydi. Önümüzdeki senelerde daha büyük mücadeleler var önümüzde. Bu mücadelelere katılmak benim bir yandan benim hedefim, biraz da partimin hedefi...

KÜNYE | Impressum

Sorumlu Yönetmen
(V.i.S.d.P.):
Osman Çutsay

Sanat Yönetmeni
Artdirector:
Ömer Yaprakkıran

Yazışma Adresi:
info@avrupa-kultur.eu

KATRE
İbrankiكردیArapçaעבריתBiAlmanîzazaischհայերէն
GEMA
© Katre 2017
Özden Çiçek - voc
Ersen Bucak - Bağlama, voc
Holger Kirleis - e-p, Melodica
Carsten Bethmann - b, cl, sax, git
Aufnahme: Jannik Heino, Musikzentrum Hannover
Overdubs sax, git (Burçak Tarlası, Dağlar Gibi): Carsten Bethmann
Mix & Mastering: Carsten Bethmann
Gestaltung: Artwork, Thomas Hungermann
Foto: Kira Lorberg
© KATRE 2017
KATREMusiK
kontakt@carsten-bethmann.de

SAHNELERİN BÜYÜK PROVOKATÖRÜ KORKULARA SAVAŞ AÇTI

"Kaybetmeyi düşünme, zevk almaya bak"

Kabare oyuncusu, müzisyen, yazar ve son olarak Almanya tarihinin ilk Türk kökenli başbakan adayı Serdar Somuncu, bütün bunlar yetmezmiş gibi şimdi de kişisel gelişim üzerine bir kitap yazdı.

Almanya'da gösteri dünyasının birinci lig şovmenlerinden Serdar Somuncu 10'uncu kitabı "Match Pointe" (Maç Esprisi) ile bu kez yaşam koçluğuna ya da psikolojik destekçiliğe soyunuyor dersek, çok da yanılmış olmayız.

IŞIN TOYMAZ

STUTTGART

Tam 35 yıllık şov ve sahne hayatında saldırgan, kışkırtıcı ve kutuplaştırıcı tarzı ile tanıdığımız 49 yaşındaki Serdar Somuncu, Wortart yayınevinin okurlarla buluşturduğu 128 sayfalık yeni kitabında sahne heyecanı, topluluk önünde konuşma korkusu, başarısızlık kaygısı gibi konularda sporculara ve sanatçılara, bizzat deneyimlediği yöntemlerle bir dizi taktik veriyor.

Fotoğraf: **Michael Palm**

Peki ne oldu da Somuncu birden kendisinden hiç beklemediğimiz bir konuda kitap yazdı?

35'İNDEN SONRA TENİS OYNAYANI..

Köln Tenis Kulübü'nde dört yıldan bu yana amatör tenis oynayan Somuncu, olmayacak yerlerde hata yaptığını, özellikle de birisi baktığında topu saha dışına fırlattığını fark edince böyle bir kitap yazmaya karar vermiş.

Kitabında futbolun alt sınıfların, tenisin ise elitlerin sporu olduğunu anlatan Somuncu, küçükken futbol oynadığını, ardından badmintona yöneldiğini, ancak 35 yaşına gelince tenise başlama cesareti gösbterebildiğini de samimi bir şekilde itiraf ediyor.

Match Pointe'de başarısız olma ve topluluk karşısına çıkma korkusu, sahne heyecanları gibi konularda zihni/aklı kandırarak olumsuz duyguları alt etmenin ve başarılı olmanın mümkün olduğunu anlatan Serdar Somuncu, gösterilerinde sahnede tek başına olduğunu ve metni unuttuğunda kimsenin gelip de kendisine yardım edemeyeceğini vurgulayarak, tenis maçında da durumun paralellik gösterdiğini söylüyor.

"OYUNDAN ÖNCE METNİ OKUMAYIN"

Gösteriden önce oturup da bütün metni baştan prova etmenin hiçbir şey kazandırmayacağını iddia eden İstanbul doğumlu yazar, tenis maçları öncesinde de gücünü bir buçuk saat boyunca ısınarak harcamanın gereksiz olduğunu ileri sürüyor.

Tenis ve tiyatro dünyası arasındaki ilginç analizlere ve paralelliklere yer verilen kitapta Somuncu "Önemsiz konularda her şeyi doğru yaparken, önemli konularda güvensizlik duygusuna kapılıp neden hata yaparız?" sorusunu şöyle soruyor, şöyle yanıtlıyor:

"Bu sorulara yetenek ve tutkularını gözler önünde gerçekleştirmek isteyen sporcular ve sanatçılar kuşaklar boyu yanıt arıyordur. Tıpkı sanatçılarda da olduğu gibi, kazanmak isteyen sporcular, toplumun gözü önünde varlıklarını sürdürmek zorundadırlar. Bir başkası yanımıza gelince,

Kitapta, tenis ve tiyatro dünyası arasındaki ilginç paralelliklere yer veriliyor

olana yönelik bakış açımızı değiştirir ve kendimize ise tahammül gösteremez bir hale geliriz.

Küçük hatalar bile felaket olarak algılanır, zafer ye da yenilgiler ise kader gibi gelir. Bu gibi durumlarda içimizde garip bir stres duygusu yükselir. Peki ama neden böyle? Bütün bunlara rağmen insan nasıl devam edebilir?

Bu kitapta tenis ve tiyatro arasındaki bağlar anlatılıyor. Bir sporcunun içinde yükselen bu stresi nasıl dengelediği, bir sanatçının seyircinin önünde nasıl başarılı olduğu anlatılıyor. Başarısız olma korkusu, kendinin ve başkalarının beklentileri karşısında cesur olma, toplumun doğru zamanda doğru şeyleri yapma beklentileri anlatılıyor. Oysa bazen kaybetmek gelişim ve başarı için daha fazla şansı beraberinde getirmez mi? Daha da önemlisi bu kitap, insanların nasıl işlediğini anlatıyor."

Sporculara ve sanatçılara yol gösteren bir kitap olmasının ötesinde, Match Pointe, onların çalışma dünyasına ışık tutan bir çalışma olarak da karşımıza çıkıyor.

Serdar Somuncu sahneye çıkmadan önce sanatçılara ve maça çıkmadan önce sporculara şu önerilerde bulunuyor:

"Heyecan ve rahatlık arasındaki dengeyi kurabilmek istiyorsanız, oyundan zevk almayı odak noktasına koyun, baskıyı değil.

Maçta ya da oyunda yüksek performans sergileyebilmek için iç disiplin önem taşır.

Çok fazla beklenti içine girip, kaskatı kesilmemek gerekir. Yoğun bir ön hazırlık, oyundan zevk almak, kazanmayı ya da kaybetmeyi düşünmeden oynamak da başarı reçeteleri arasında yer alıyor.

Korku birçok durumda önümüze çıkan engeldir. Bizi bloke eder. Motivasyon ise yüreklendirir. Korkuyu cesarete çevirdiğimizde, içimizle bağlantımız güçlenir, kendimize değer vermeye başlarız."

Sporculara ve sanatçılara yol gösteren Match Pointe, onların çalışma dünyasına da ışık tutuyor

TUHAF BİR PARTİ: "DIE PARTEI"

Almanya'da Köln ve Berlin kentlerinde yaşayan Türk kökenli Alman kabare oyuncusu Serdar Somuncu, 24 Eylül'deki genel seçimlere başbakan adayı olarak "Die Partei" adlı partinin saflarında katılıyor.

Berlin'deki bir mizah grubu olan Die Partei'ın Berlin-Friedrichshain bölgesinden adayı Somuncu'nun Federal Meclis'e girmesi ise pek beklenmiyor.

Hitler'in "Kavgam" adlı kitabından pasajlar aktarmasıyla birlikte güçlü bir çıkış yakalayan Somuncu, 2006 yılında "Hitler Kebap" programıyla büyük ses getirmişti.

Stand-up gösterileri, kabareler, talkşovlar, radyo programları, film yönetmenlikleri, rap albümleri ve yazarlıkla, Almanya'da adından sıkça söz ettiren Serdar Somuncu, ZDF kanalındaki Heute Show'da konuk konuşmacı olarak ya da ntv haber kanalındaki So!Muncu! adlı talkshow programında provokatif yorumları ve sert eleştirileri ile gündeme damga vuran isimler arasında yer alıyor.

Alman sığınmacı politikasına, nazilere, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın politikalarına yönelik kışkırtıcı yorumları ile Alman medyasında da manşetlere bol bol taşınan Serdar Somuncu, Türkiye ile Almanya arasında bozulan diyalogdan büyük üzüntü duyduğunu açıklayan isimler arasında. Uyumun başarısız olmasında her iki tarafın hataları olduğunu kaydeden Somuncu Türkiye'nin uzun yıllardan beri AB kapısında oyalanmasının yanlış olduğunu savunuyor.

MECLİS'E GİRERSE

Bugüne dek tahrik eden üslubu ile dahi on binleri peşinden sürükleyen Serdar Somuncu'nun son kitabı "Match Pointe" ile toplum önünde konuşurken korku ile baş etmenin yollarını anlatması, siyasete atılmadan önce bir rastlantı mıydı?

Serdar Somuncu'nun Federal Meclis'e girmesi durumunda alışık olmadığı ateşli siyaset sahnesinde sık sık kendi kitabını karıştırıp taktik alması, kaçınılmaz görünüyor.

PoliTeknik
"Eğitim Haklarının Genişletilmesi - 2018 Projesi" Başladı
KOMİTE ÜYELERİ
www.politeknik.de
info@politeknik.de

"BEN TANRININ BİR LÜTFUYUM" DİYEBİLİYORDU VE ÇOK DA HAKSIZ DEĞİLDİ

Horst Janssen'in çılgın dünyası

ÖMER YAPRAKKIRAN FRANKFURT

Horst Janssen Selbst mit Paprika 1979 Blei- und Farbstift
© Horst-Janssen-Museum Oldenburg, VG Bild-Kunst 2017

Yaz aylarında Alman çağdaş grafik sanatının şaşırtıcı imzalarından Host Janssen'in yapıtları üzerine özel bir sergi, resim ve grafik dünyasını yeniden harmanladı. Grafik ve illüstrasyon sanatlarının "guru"su konumundaki Tomi Ungerer'e göre geçen yüzyılın en büyük çizeri olan Janssen hâlâ gündemdeydi: **"Janssen Revisited"** başlıklı sergi, 14 Mayıs ile 24 Eylül 2017 arasında ilgiyle karşılandı.

KİMDİ BU HORST JANSSEN?

Kendisi için "Ben tanrının bir lütfuyum" ifadelerini kullanabilecek kadar hastalıklı bir özgüvene sahip, ancak birçok yönüyle gerçekten de olağanüstü bir sanatçıydı. "Egomanyak kişiliğiyle", belki de o nedenle, kısa sürede grafiker ve çizer olarak şöhret kazanmıştı. Hamburg kentinden başka bir yerde yaşamayı hiç istemeyen bu sanatçı, aslında daha 30'lu yaşlarında yoğun bir ilgi odağıydı. Hannover'deki Kestner-Gesellschaft salonlarında 1965'te ilk büyük sergisini açtığında, özellikle sanat çevrelerinde çok etkili "Die Zeit" gazetesi Hamburglu sanatçıyı "bir deha" olarak adlandırmıştı.

Gerçekten de Janssen alışılmışın dışında üstün yeteneklere sahipti: Grafiker, gravür sanatçısı, tahtabaskıcı, litograf, illüstratör ve aynı zamanda iyi bir yazardı. Bir efsaneydi. Bohem bir

Horst Janssen Pompöse Krähe 1976, Blei- und Farbstift
© Horst-Janssen-Museum Oldenburg, VG Bild-Kunst 2017

✤

"**Die Zeit**" Hamburglu sanatçıyı "**bir deha**" olarak adlandırmıştı.

✤

Horst Janssen Selbst als Nelson1979, Blei- und Farbstift
© Horst-Janssen-Museum Oldenburg, VG Bild-Kunst 2017

Horst Janssen'ın imzası

1 Ağustos 1986 tarihli **Zeit Magazin**'de yayınlanan **Aşk Mektupları** başlıklı makale

sanatçı, provokatör, benmerkezci, içkici, yaşam dolu eksantrik bir kişilikti. Arkadaşı yazar Peter Rühmkopf'a "Ben ve bana benzeyenler olmasa tanrı bir hiçtir. Bizi yaratırken de bunun ne anlama geldiğini belirten hiçbir haber yok" demiştir . Rühmkopf'un "Hey Janssen, sen sanki tanrının bir lütfusun" şeklinde takılmasına ise Janssen'in "Sankisi fazla, ben tanrının bir lütfuyum!" yanıtını verdiği söylenir dost sohbetlerinde.

© Horst Janssen, Porträt, Foto **Hans Eick**

HAMBURG, HEP HAMBURG

Horst Janssen, 14 Kasım 1929'da Hamburg'ta doğdu. Annesi ile birlikte dede ve anneannesinin yanında, Oldenburg'da büyüdü. Babasını hiçbir zaman tanımadı. Ancak önce dedesi ve daha sonra da annesi veremden ölünce, teyzesi Anna, 16 yaşındaki yeğenini yanına aldı.

Saldırıya hazır bir erotizm

Janssen'in resimlerinde kadınlar yok gibidirler ya da önemsiz pozlardadırlar. Figürleri ve akvarel çalışmaları, şiirsel, yumuşak, kıvrımlı, nazik ve fokur fokur kaynayan, patlamaya da hazır çizgilerle, âhenkli renklerle birleşerek her an saldırmaya hazır bir erotizm yaratmaktadır.

*70'li yıllarda **"Bettina"** adlı gravür serisinde, tüm "Jugendstil" zerafeti ile ölüm temasını öne almıştı: Diri, genç yaşamı yansıtan bir figürle, ölümün sembolü olan iskelet sarmaş dolaştır.*

*Janssen, **"Hanno's Tod"** (Hanno'nun Ölümü) serisinde kendi çöküşünün, parçalanışının portresini çiziyordu. Fiziksel dağılma ile çizimsel parçalanma iç içedir. Ele aldığı konular, hassas tekniği ve kullandığı çizgisel ifadeler, onun ne kadar zıtlıkların ustası olduğunu gösterir. 1982'deki **"Paranoia"** (Paranoya) serisinde kendi portresini parçalara ayırarak çizmesi bir slogan etkisi yaratarak, şiirsellik ile yıkıcılığın yerleştiği iki ruhu betimler gibidir. Janssen bir çizerdi, yaşamı boyunca da tekniğine sadık kaldı. Çizmek, onun için bir ön hazırlık değil, yaratılacak yapıtın bizzat kendisiydi.*

Janssen, 1960'larda Hamburg sanat sahnesini etkileyen uluslararası şöhrete sahip önemli isimlerden biriydi. Bilgili, entelektüel, her şeyi yoğun yaşayan çılgın biri olarak tanınıyordu çevresinde ve yaşam tarzı her yönü ile aşırı sayılırdı. İçkici, kavgacı, uçkuru gevşek, her an patlamaya hazır bir kişilik, 1970'li yıllarda birden doğayı keşfetti. Portre, karikatür, natürmort ve çiçekler çizen Janssen birdenbire zamanını doğadan manzaralara, onun gravürlerine adamaya başladı. Mannheim kenti Schiller Ödülü'ne layık gördü, bir yıl sonrada kentin kültür merkezinde, tüm eserlerini kapsayan (Retrospektive) sergisini açtı. İki yıl sonrasında da Oldenburg kenti, afişlerini de içeren bir sergi düzenledi.

*Janssen için 1980'li yıllar, kendini daha fazla yazarlığa verdiği dönemdir. 60'ıncı yaşgününü kutladığı 1989 yılı Janssen kitapları yılıdır. Otobiyografisi olan **"Hinkepott"** (Seksek), elli yıllık çalışmalarını içerir, iki yıl sonra da ikinci kitabı olan **"Johannes"** yayınlandı.*

*1990 yılının 19 Mayıs'ında, Blankenese'deki evinde gravür asit teknelerini bulundurduğu ve asitler nedeni ile çürüyen balkonun çökmesi üzerine ağır bir kaza geçirdi. Asitlerin yüzüne dökülmesi ile kısa bir süre kör olma tehlikesi ile karşılaştığında, aylarca onu temiz hava alması, denizin kokusunu duyması için dolaştıran eski sevgililerinden Heidrun Bobeth'in isminden yola çıkarak **"Bobethanien"** ismini verdiği tarama ucu ile yapılmış akvareller üretti. Kullandığı canlı renkler ile en kötü zamanında yanında olan, yardımını esirgemeyen Bobeth'e sanki ilan-ı aşk etmektedir bu yapıtlarında. Yoğun bir şekilde çalışmalarına devam etti ve başarılarının tadını çıkarttı. 1992 yılında Oldenburg kendisine fahri hemşerilik payesi verdi ve tüm yapıtlarını sergiledi.*

*Janssen, 20'li yaşlarında çizimlerini en fazla 2 Mark'a satabilirken, günümüzde yapıtları 20 bin avro üzerinden alıcı buluyor. Eski başbakanlardan Gerhard Schröder'in **"Horst Janssen, garantili bir yatırımdır"** dediği söylenir. Gerçekten çalışkan olan Janssen, aşırılıklarla dolu yaşamında 14 binden fazla çizim, 3 binin üzerinde gravür, tahta baskı, litografi, yüzlerce akvarel ve çok az sayıda da yağlıboya yapıt üretti.*

Tomi Ungerer'in gözünden Horst Janssen'in ölümü

"Horst Janssen yüzyılımızın en büyük çizeridir. Hamburgluydu, tüm dünyası Hamburg'tu. Ama Hamburg tüm dünya değildi. Onu sadece bu dünyayla sınırlı olmasını büyük kayıp olarak görüyorum. Böylesi bir yeteneğin tüm dünya tarafından bilinmesi gerekirdi. Diğer ülkelerde herhangi bir retrospektif sergisi açılmaması büyük bir kayıptır aslında. Bana sorarsınız tüm dünyayı dolaşacak gezici bir sergi ile dünyaya tanıtılması, kendinin çok önem vermediği ama hak ettiği şöhretin ona verilmesi gerekirdi.

Janssen her şeyi ile bir sanatçı idi. Gravürleri, yazıları, etrafındaki nesnelerden, kişilerden ve kadınlardan meydana gelen, doğa ile bütünlük içinde bir sanatçı... Benzersiz, özgün bir tarzı vardı, kendine özgü bir vizyona sahipti. Müthiş bir erotik eğilimi vardı ama hiçbir zaman bel altına düşüp pornografik olmadı. Duygu, heyecan ve yaşam dolu bir deha idi o.

O artık yok. Eksikliğini hissediyor, yokluğunu yaşıyorum. Ama çok şükür ki onunla beraber olmamızı sağlayan eserleri, kitapları var. Onu arıyorum..."

HORST JANSSEN NOTLARI

Mektup üzerine:

"Mektup çok sıradan, normal bir nesne. Buna rağmen harika bir şey. Uzakta yaşayan bir kişiyi düşünür merak ederiz. Gelen mektubu okurken, gönderen ile böylesi yürekten, içten bir sohbet ediyor duygusunu yaşamak harika değil mi? Bir mektup yazıp, postaya verdikten sonra, alıcıya daha ulaşmamış olmasına rağmen duyulan huzur..."

Yüz güzelliği üstüne:

"Güzel bir yüz, her bakıldığında enteresan bulunur. Resimde ise bu duyguyu bulmak mümkün değil. Devamlı bakılan bir resim ne kadar güzel olsa da bir süre sonra artık dikkatimizi çekmez. İnsan yüzü ise bambaşkadır. Çirkin bir yüzün bile bir çekici yanı vardır. İnsanlar için büyük bir avantajdır bu. En kötüsü ise çirkin bir insanın kötü bir kalbe sahip olmasıdır."

İç konuşma:

"Düşüncelerimi her gün kağıda döküyorum. Sık sık keşke çizmeseydim diyorum. Hiç kimse eskiz defterimi görmemeli... Çünkü aklıma gelen her şeyi yazıyor ve çiziyorum. Bazen garip ve sevimsiz şeyleri de..."

1966'da Münih'tekibir konuşmasından:

"Aslında ben çalışkan ve iyi bir insanım."

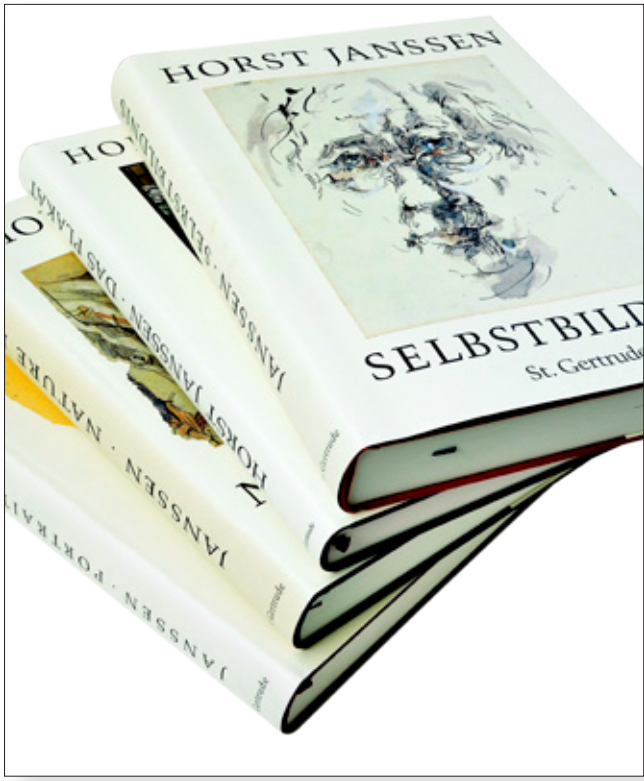

St. Gertrude yayınevinde yayınlanan kitaplardan bazıları

Savaş sırasında 1942 yılında girdiği kötü şöhretli Milli Politik Eğitim Kurumu'nda (Napola) yalnız talim ve disiplini değil, çizmeyi de öğrenmişti. "Napola – National-Politische Erziehungsanstalt", Naziler tarafından 1933'de kurulan, gelecekteki Nazi yöneticilerini yüksekokullara hazırlayan yatılı bir liseydi. Janssen'in büyük yeteneğinin ilk belirtileri burada ortaya çıkmıştı.

Janssen savaş bittikten sonra, 17 yaşındayken, teyzesi ile savaş sonrası tam bir enkaza dönüşmüş Hamburg'a yerleşti. Teyzesi, 1946-51 yılları arasında eğitim göreceği Lerchenfeld Güzel Sanatlar Yüksekokulu'na kaydını yaptırdı ve eğitim masraflarını üstlendi. Sadece sanat eğitimi değil, çılgın partiler de onun mutluluğunu tamamlıyordu. O dönemdeki sınıf arkadaşlarından Isabella von Bethmann-Hollweg, anılarında, olağanüstü yetenekli bir öğrenci olan Janssen'ın resim hocası Prof. Alfred Mahlau tarafından tamamen serbest bırakıldığını anlatır. Prof. Mahlau, Janssen'in "olmak" değil, ötekilerle "aynı olmak" isteğine anlayış göstermiştir.

ÖZGÜVEN PATLAMALARI

Janssen'in ilk çizimleri Die Zeit gazetesinde yayımlandı. Henüz sanatta ilk adımlarını atarken, "Hepiniz Orada mısınız?" (Seid ihr alle da?) başlıklı bir kitapta henüz daha 18 yaşındaki sanatçının desenlerine yer verildi. Daha sonraları kendisi de yazı yazmaya başladı. 23 yaşındayken Hamburg kentinin sanat ödülü olan "Lichtwark" bursunu kazandı. Mesleki başarısı ve burslar devam etti.

1957'de okulu bitirdikten sonra tahta baskılarını ancak kendi evinde sergileme olanağını buldu. 1960'tan 1968'e kadar üçüncü karısı olan Verena "Gayet iyi sattı yapıtlarını. Herkes oradaydı, çılgın danslı bir eğlenceydi sanki" diyordu o günleri anımsarken. Paul Wunderlich ile dostluğu burada başladı. Gravür yapmayı ondan öğrendi. Yaşamı boyunca bağlantı içinde kalacağı ünlü galerici Hans Brockstedt ile tanışması da bu döneme rastlar. Brockstedt'in kendisi gibi galerici oğlu, günümüzde de Janssen'in yapıtları sergilemektedir.

Horst Janssen, ilk sanat ödülünü 1964'te Darmstadt kentinden aldı. Sonrasında Hamburg sanat hayatını etkileyen sanatçılara verilen Edwin-Scharf Ödülü'nü kazandı. Fakat sanat yaşamının dönüm noktasını 1965'te Hannover "Kestner Gesellschaft"ta açtığı sergiyle yakaladı. Sergi Darmstadt, Stuttgart, Düsseldorf, Lübeck ve Basel kentlerinde devam etmiş, büyük ilgi toplamıştı.

Ballhaus Jahnke'de geçirilen çılgın geceler gravürlerine yansımaktadır. İlk başarılar, ödüller ve kişisel sergiler... Almanya'yı temsil ettiği ve büyük ödülü kazandığı 34. Venedik Bienali'nden sonra New York, Tokyo, Taipei, Moskova, Roma, Oslo ve Paris sergileriyle büyük sükse yaptı. Janssen artık "asrın dehası" idi.

Horst Janssen MUSEUM OLDENBURG

Horst Janssen adına açılan müze, 2000 yılından bu yana faaliyette. 1000 metrekarelik alanda sanatçının hem yapıtları hem de kişiliği ile ilgili bilgiler yer alıyor. Müze düzenli olarak, Janssen'in çizimleri ve baskı grafikleri eğiliminde olan günümüz sanatçılarına sergi olanağı tanıyor.

Sanatçının yaşam öyküsü ile birlikte yapıtları seçilmiş gruplar olarak, çizimler ve akvareller, gravür serileri, tahta baskılar, litografiler, afiş ve ilüstrasyonlar müze bünyesinde sergileniyor. Klasik tanıtım metinlerine ek olarak film ve bilgi standları sanatçının hem yaşamı hem de sanatı üzerine ziyaretçileri aydınlatıyor.

Müzedeki sürekli Janssen sergisi, orijinal yapıtlardan oluşuyor. Belirli aralıklarla bu yapıtlar değiştirilerek, müzeye sık sık gelen ziyaretçilerin her seferinde yeni yapıtlar izlemesi amaçlanıyor. Ayrıca desenini Horst Janssen'ın çizdiği ipek halı, esasına sadık kalınarak yeniden inşa edilmiş çalışma odası, sanatçının nerde ve nasıl çalıştığını en detaylı şekilde gözler önüne seriyor.

Claus Hüppe-Vakfı günümüz grafik sanatçılarına üç yılda bir Horst-Janssen-Grafik ödülü veriyor ve ödüle değer görülen sanatçının yapıtlarını müzede sergileme olanağı tanıyor.

*Bu yıl 24 Eylül'e kadar sürecek olan "**Janssen Revisited**" sergisi de bir ilgi odağı olmayı başardı.*

Daha fazla bilgi için:

WWW.HORST-JANSSEN-MUSEUM.DE

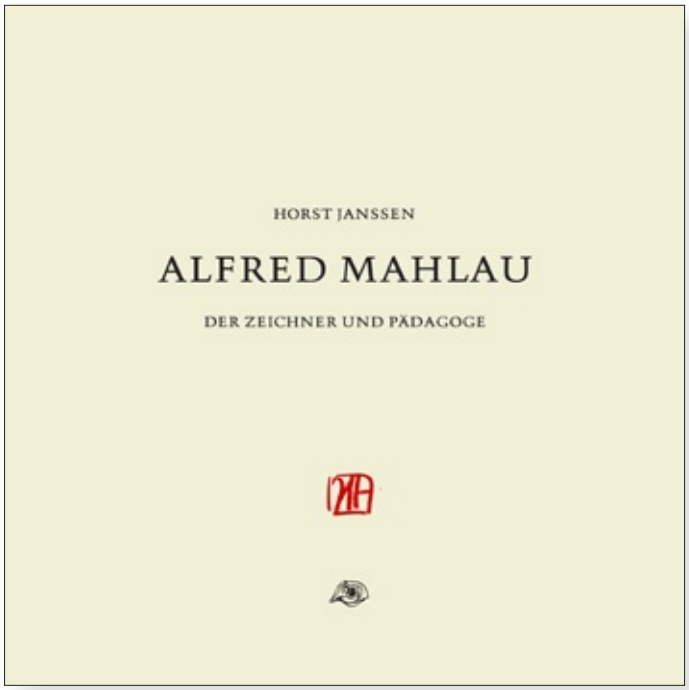

Alfred Mahlau 1980'de Lübeck Sanatevi'nde açılan sergi broşürü
Zur Alfred Mahlau-Ausstellung im Kunsthaus Lübeck, November 1980

Yükselmek ya da yok olmak: **Janssen**'in yaşam düsturuydu

Gerçekten de Picasso'nun kızı Maya, Paris'te Galeri Berggruen'ün önünden geçerken vitrindeki resimlerini gördüğünde büyülendiğini ve sanatçıya bir mektup yazdığını anlatır.

Anlatılanlar arasında kendini nasıl engellediğinin hikâyesi de vardır. Nerede, ne zaman, ne yapacağı belli olmayan, genellikle sarhoş, heyecanlı, çabuk parlayan, "herkese haddini bildiren" bir yapısı vardı. Anlatılan bir hikâye de şudur: Ünlü Baron Rotschild, Janssen'e, desenlerinden şarap etiketi yaptırmak ister. Janssen kabul eder, detayları konuşmak üzere anlaşırlar. Baron Rotschild telefon ettiğin- de ise çevredeki davetlilerin şaşkın bakışları altında "Sen Baron Rotschild isen ben de Janssen'im" dercesine telefona cevap bile vermez.

KUTUPLAR ARASINDA

"Yükselmek ya da yok olmak" Janssen'in yaşam düsturu idi. Çok mutlu olduğu anlar kadar, felaket dolu dönemler de yaşadı. Resimlediği kadınları hem çok sevdi, hem de onları terörize etti: "Tek başıma benden iyisi yok, çift olduğumda ise bir felâketim."

İlk çocuğu Clemens evli bir kadınla ilişkisinden ve 1950 yılında doğdu. Üç yıl sonrasında ise kıskançlıktan dolayı cinayet şüphesi ile tutuklandı. Alkolden dolayı mahkûm oldu, gözetim altında olma koşulu ile serbest bırakıldı. 1955'te Marie Knauer ile evlendi, bir yıl sonra kızı doğdu, ancak 1959'da boşandılar. Aynı yıl, sadece birkaç hafta sürecek beraberlik için Birgit Sandner ile evlendi. 1960'ta Verena von Bethmann-Hollweg ile tekrar evliliğe imza attı. Bir yıl sonra oğlu Philip dünyaya geldi. Ne çare ki 1968'te bu evlilik de sona erdi.

"TUHAF BİR SEVGİLİ"

Ölümüne kadar dost kaldığı eski karısı Verena, Janssen'in özel bir insan olduğuna dikkat çekiyordu. Yine eski sevgililerinden Gesche Tiedjens'in sözleri çok farklı değildir: "Onunla yaşadığım dört yıl, sanki kırk yıl gibiydi. Aslında çok sıradan, çılgın, ama tuhaf bir âşıktı. Çizdiği pornografik kadın resimleri, fantazisinde yarattığı, özlemini duyduğu bir ortamdan oluşuyordu."

Kızı Lamme, babası Janssen'i yetişkin bir kadın olduğunda tanıdı, 31 Ağustos 1995'teki ölümüne kadar da onunla kaldı.

Yeni Vatan GAZETESİ
NEUE HEIMAT ZEITUNG
WWW.YENIVATAN.AT
Dindarlık ahlaklı olmak için yeterli mi?
BAD GOOD
15 Ekim seçimlerine önem verelim
Christian Kern
Sebastian Kurz
Heinz-Christian Strache
Peter Pilz
Matthias Strolz
www.yenivatan.at

www.yeniposta.de

FRANK HOPPMANN'IN
İNSANLIKLAR GALERİSİ ŞAŞIRTIYOR

Alman portre ustasından "fantastik yergicilik"

FRANKFURT

Son yıllarda portre ve karikatürleri dünya medyasında geniş yer bulan, art arda övgü ve ödül yağmuruna tutulan ünlü Alman illüstratör Frank Hoppmann'ın kalem ve fırçalarından kimse kurtulamıyor. En son ABD Başkanı Donald Trump ile Türkiye Cumhurbaşkanı ve AKP Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı da ağır biçimde eleştiren yeni çalışmalarını, toplu halde Frankfurt'taki ünlü Karikatür Müzesi'nde (**"Caricatura Museum Frankfurt"**) ağustos ayı başından bu yana sergileyen Hoppmann, Batı medyasındaki portre ressamlığında yeni bir sıçrama kabul ediliyor. "İstisnai bir yeteneğe sahip" Alman sanatçı, sadece "otokrat politikacıları" değil birçok siyasal lideri ve popüler sanatçıyı da işlediği "hayvansal göndermeler içeren" provokatif üslubuyla ilgi odağı olmayı sürdürüyor.

42 yaşındaki Hoppmann, özellikle domuz ve horoz tiplemelerini "anımsatan" Donald Trump portresinin ABD ve Batı medyasında yayımlanmasından sonra, yeni dönemdeki yıldız çizerlerin liderlerinden sayılıyor. Halen Türkiye'de tutuklu olan Deniz Yücel'in de çalıştığı Die Welt gazetesinin düzenli çizerlerinden Hoppmann'ın yapıtlarına, Avrupa medyasının önceleri hiç ilgi göstermediği ve reddettiği ünlü Trump portresi ABD'de ve Los Angeles Times'ta yayımlandıktan sonra, neredeyse bütün kapıların açıldığı gözleniyor.

"İnsanlardaki hayvanlarla hayvanlardaki insanları görünür kılan" üslubunun iradi olmadığını, ama işlerini görenlerin hayvanlar âlemiyle böyle bağlantılar kurmasına pek karşı da çıkmadığını kaydeden Frank Hoppman, "Animalism" başlıklı sergisinde ve ona paralel yayımlanan aynı adlı kitabında, biri çok renkli ve ayrıntılı, diğeri ise siyah-beyaz Erdoğan portrelerine de yer verdi. Dünya gündeminde önemli yer tutan baskıcı siyasetçileri, acımasız bir üslupla "veren" Hoppmann, daha okul yıllarında bazı hocalarına karşı kari-

katür sayesinde geliştirdiği "canımızı sıkanların canını sıkmak" eğilimini bugün de sürdürüyor ve görünmeyeni görünür kılmayı hedefliyor. Nitekim, Erdoğan portresindeki ayrıntılar yoğun bir eleştiri olarak yorumlandı.

Frankfurt'un artık dünyaca ünlü karikatür müzesi "Caricatur Museum Frankfurt"ta 3 Aralık 2017'ye kadar sürecek olan sergide ünlü sanatçının özgün dünyasından şaşırtıcı örnekler yer alıyor. Bunlar arasında, Erdoğan'ın davalı olduğu Jan Böhmermann'ın portreleri de dikkat çekiyor. Bu arada sergi nedeniyle yayımlanan kitapta Erdoğan ve Böhmermann portrelerinin birbirine bakan sayfalarda yayımlanması da ilgiyle karşılandı.

"FANTASTİK YERGİCİLİK"

Çok çeşitli teknikler uyguladığı resim, illüstrasyon ve karikatürlerin yanı sıra üç boyutlu kukla tipi işler de üreten sanatçının "aman vermez bir acımasızlıkla" işlediği ünlülerin portreleri, medyada art arda yayımlandığından beri yeni bir dönemin habercisi olarak adlandırılıyor. Nitekim Müze Müdürü Achim Frenz, serginin basın konferansında, Hoppmann üslubunun "keyiflendirici ve tedirgin edici" sözleriyle özetlenebileceğini belirtti. Bu arada birçok çevrede Hoppmann'ın geliştirdiği illüstrasyon dilinin "fantastik yergicilik" olarak da tanımlandığına dikkat çekildi.

Sergi açılışında fotoğrafçı ve kameramanların, kendisinden Trump, Erdoğan, Putin gibi "ünlü otokrat liderler" arasında poz vermesi ricalarını kırmayan Hoppmann, Trump portresinin orijinalini ABD'de satın alındığını da hatırlattı. İllüstrasyon ve eskizlerinde, domuzlarla sineklerin özel bir yeri olduğunu reddetmeyen Frank Hoppmann, Trump portresi sayesinde çok yaygın bir ilgiyle karşılandığını da vurguladı. (FHF)

.binfikir.
grève
FEDERAL HÜKÜMET'İN GÜVEN OYLAMASI SENDİKALARIN GREVİ İLE GÖLGELENECEK
FLAMAN VE FRANKOFON
T.C. BRÜKSEL BÜYÜKELÇİSİ
HABERLER
T.C. BRÜKSEL BÜYÜKELÇİLİĞİ 30
GREV BİTTİ AMA BAGAJLARDA HALA
ZAVENTEM HAVA ALANINDA GREV:
ÖĞÜTÇÜ İÇİN TÜRKİYE İÇİN İYİ BİR ÖRNEK
YAZARLAR
'GÜÇLÜ TÜRK KİMLİĞİ VE GURUR' TOPLUMSAL YAŞAMDA BAŞARIYI YİNE DE SAĞLAYAMIYOR!
O AFGAN KIZIN FOTOĞRAFINA BİRÖKSELİ'DE YAKINDAN BAKMAK!
GELİR VERGİSİ (2016 YILI) BEYANNAMESİ İÇİN YAPILACAK İŞLEM VE ÖNERİLER
www.binfikir.be

www.bizimaachen.de
Bizim Aachen
AACHEN VE ÇEVRESİ İÇİN TÜRKÇE DERGİ | 26
Türkiye Cumhuriyeti Aachen yeni Fahri Konsolosu
UWE MERKLEIN: "KAPIMIZ HERKESE AÇIK!"
ÜCRETSİZ
www.bizimaachen.de

YAYINCI-YAZAR ZEYNEL KORKMAZ İLE POLİTEKNİK ATILIMI ÜZERİNE

Avrupa Türkçesi ile "Avrupa'nın Türkçelileri" nereye gidiyor?

Yeni yayımlanan ve ilgilenenlerin "politeknik.de" adresinden rahatça ulaşabileceği bir kitap, gerek Türkçenin gerekse Türkiye kökenli 5.5 milyonluk bir "Avrupa halk grubunun" yaşlı kıtadaki toplumsal ve eğitsel konumunu tekrar tartışmaya açtı.

Öğrenciliğinden beri yıllardır çeşitli yayın, dergi, dernek ve etkinliklerle, hem Türkçeyi hem de Türkiye kökenli göçmenleri Almanya ağırlıklı bir biçimde yakından inceleyen araştırmacı-yayıncı Zeynel Korkmaz, 2014'te düzenledikleri bir sempozyumda tartışılan bildirileri yeniden derleyerek kitap haline getirdi.

"Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları" başlıklı kitap, Türkiye kökenli toplumunun, ağırlıklı olarak yaşadığı 11 göç ülkesini mercek altına aldı. Zeynel Korkmaz'ın yayın yönetmenliğini üstlendiği Düsseldorf merkezli "PoliTeknik" dergisi ve kurucusu olduğu "Verein für Allseitige Bildung e.V" (Çokyönlü Eğitim Derneği) tarafından düzenlenen sempozyumdaki tartışmalar kitapta derinleştiriliyor.

GÖÇ ALAN ÜLKELERDEKİ ENTELEKTÜEL ENGELLER

Kitapta, halen bulundukları ülkelere göre, Türkiye kökenli göçmenler hakkında ayrıntılı bilgiler ve bu insanların yaşadıkları ülkelerin eğitim sistemlerine yönelik veriler masaya yatırılıyor. Bunun yanı sıra, Türkiye kökenli göçmen çocukların eğitim durumları, özellikle AB'deki göçmenlerin, dolayısıyla 5 milyonu aşkın bir nüfusa sahip "Türkçeli toplumun" karşı karşıya kaldığı eğitim ve dil engelleri, yaşanan toplumsal sorunlar ve bunlara çözüm yolları irdeleniyor. Kitapta şu başlıklardaki uzman değerlendirmeleri dikkat çekiyor:

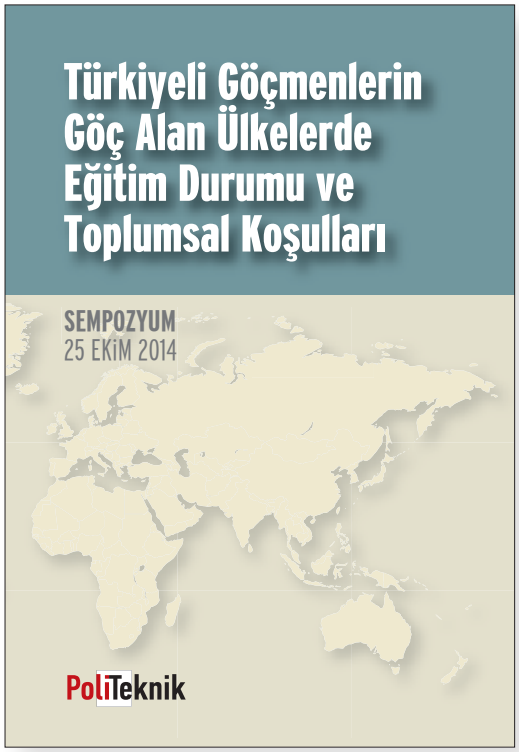

PoliTeknik, uluslararası arenada söz sahibi uzmanlarla yeni bir ortam yaratma çabası içinde

"Türkiyeli göçmen çocuklarının okul başarı ya da başarısızlıklarının bilimsel, siyasi ve göçmen bakış açısıyla nedenleri; bilimsel araştırma eksikliği duyulan alanlar/konular...

Göç alan ülkelerin birlikte yaşamın inşası için geliştirdikleri tasarılar, bu tasarıların pratik uygulamaları ve sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, Türkiyeli göçmenlerin çoğunluk toplumu bünyesindeki güncel konumu...

Türkiyeli sivil toplum kuruluşlarının eğitim ve toplumsal ilerleme alanında, yaşadıkları göç ülkesine göre sorun tanımlamaları ve ürettikleri çözümler; bu çözümlerin pratik uygulamaları ve başarı düzeyleri...

'Entegrasyon politikalarının' eğitim sistemi üzerindeki etkileri...

Göç alan ülkelerde izlenen dil, eğitim ve 'entegrasyon politikalarının' ayırt edici yönleri..."

YENİ PROJELER VE ATILIM ŞART

Sorularımızı yanıtlayan Zeynel Korkmaz, sempozyum ve şimdi de kitapla ilgili açıklamalarında, PoliTeknik dergisinin tüm kadrosuyla çok yönlü bir arayış içinde olduğunu bildirdi. Korkmaz, önümüzdeki dönemde çeşitli ek enstrümanlar ve uluslararası bağlantılarla daha da geliştirmeyi hedefledikleri bu tür toplantı ve projelerin, özellikle kökleri Türkiye'de olan göçmenlerin yaşam alanlarına ve "entelektüel donanımlarının yükseltilmesine" yönelik olduğunu söyledi.

Çocuklarımızın "Almanya ve diğer AB ülkelerindeki eğitsel başarı düzeylerini, özellikle de dil edinimi eksiklikleri" ile "fırsat eşitliği" sorunlarının nelerin ürünü olduğunu açığa çıkarmayı amaçladıklarını kaydeden Zeynel Korkmaz, uluslararası arenada söz sahibi uzmanlarla yeni bir ortam yaratmaya çalıştıklarını vurguladı.

SORUNUN ÖZETİ VE ARDI

Almanya, Hollanda, Belçika, İsviçre, Fransa, İngiltere ve İskandinav ülkelerindeki manzaranın yanında ABD ve Avustralya'daki "Türk deneyimi"nin de bu ülkelerin uzmanlarınca yakından incelendiğini hatırlatan Korkmaz, sempozyum ve kitabın yaklaşımını şöyle özetledi:

"Göç alan ülkelerde ve göçün farklı dönemlerinde uygulanan dil desteğinin uluslararası dil edinim kuramlarını ve basarılı dil edinim modellerini hangi ölçüde göz önünde bulundurduğu ayrıca tartışmaya açılarak, yeni bakış açıları ve eleştirel bir yaklaşım geliştirilmesine olanak tanınıyor.

'Entegrasyon politikaları' sempozyumun bir diğer ağırlıklı konusunu oluşturmuştur. Her göç ülkesinin izlediği entegrasyon politikalarında, farklı siyasi akımlar ve toplumsal gruplar kendi çizgilerine uygun tasarıları uygulamaya ya da geliştirmeye çalışmıştır. Bütünleşme, içselleme, kültürlerarasılık, çokkültürlülük ya da yönetici kültür (Leitkultur) kavramları bunun bir yansıması olup, 1960'lı yıllardan bu yana yaşanan 'entegrasyon' süreçlerinde hangi tasarıların hayata geçtiğinin, bu tasarıların nasıl sonuçlar doğurduğunun ve alternatiflere neden gereksinim duyulduğunun kamuoyuna tanıtılması, sempozyumun amaçları arasında yer almıştır. 'Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları' sempozyumu hedefleri kapsamında ortaya çıkan bulgular ve deneyimler, bu kitapta yayınlanmış oluyor. Bütün bunlar uzun vadede değerlen-dirilebilecek kalıcı bir kaynak oluşturacaktır.

Ayrıca yapılan çalışma sonucu oluşan uluslararası bir yazar kadrosu ile, irdelenen konunun yeni verilere dayanarak ve karşılaştırmalı olarak düzenli aralıklarla güncellenmesi için önemli bir fırsat doğmuştur."

Kitaba ulaşmak için dünyanın herhangi bir yerinden "PoliTeknik" sitesini (politeknik.de) ziyaret etmenin yeterli olacağını, çalışmanın PDF dosyası olarak indirilebileceğini kaydeden Zeynel Korkmaz, "Yapılacak daha çok iş var bu alanda, ama biz henüz ilk adımları atıyoruz" diye konuştu. (FHF) ▮

Öztürk
WIVA MARKT
Almanya 24 Eylül'de sandığa
Sokakta müzik
Erdoğan konuştu ortalık karıştı
Davetiye ve nikah şekerlerinde dev kampanya
%60
ADNAN DERVIŞ
ANTALYA KUYUMCU
%20+
ADALET HERKESE LAZIM
www.ozturk.de

ALMANYA'DA YETİŞEN TÜRKÇELİ YENİ KUŞAKLARIN ANLAM KAVGASI DERİNLEŞİYOR

Saadet Sonyiğit'in MÜZİK KANATLARI

MAİNZ

İkinci kuşak da denebilecek insanlar bunlar. Gözlerini dünyaya 1970'lerde açmışlar. Ya burada doğmuşlar ya da Türkiye'den çok küçük yaşta gelip tüm sosyalizasyonlarını Almanya'da yaşamışlar. Evde Türkçe, dışarıda Almanca, yer yer birbirine zıt, yer yer de paralel ve birbirini tamamlayan iki farklı dünyada kendi ayakları üzerinde durmayı başarmışlar.

Bu insanların, içine atıldıkları ve çırpındıkları dünyaya sanatın göstergeleriyle anlam ve yön verme çabaları başlı başına bir tarihsel belge niteliği taşıyor.
Mainz'da yaşayan müzik sanatçısı, icracı ve besteci Saadet Sonyiğit, 17 Eylül'de Frankfurter Hof Mainz'da verdiği konser öncesinde sorularımızı yanıtladı.

Okulda, sınıfların en arka sıralarında oturuyorduk biz Türkiyeli işçi çocukları

- Doğumunuzdan beri Türkçe ve Almanca gibi birbirinden görece farklı iki dünyanın içinde aynı anda yaşıyorsunuz. Çift dillisiniz. Almanya'da hangi kırılmalar, baskılar veya yanlışlıklarla, hangi "hedefler" ile karşı karşıya kaldınız ki, bunlar sizi sanat üzerinden çığlık atmaya yönlendirdi? Yanlış giden neler vardı da, bunları dile getirme ve başka bir gerçeklik kurma kararı aldınız?

SAADET SONYİĞİT - Yanlış giden bir şey yoktu, ama "giden" bir şey vardı ve o, insanın kendisinden bir parçaydı. Patlıcan, kabak gibi sebzeleri olmayan bir ülkede bir şekilde yaşamaya çalışıyorduk... Beş yılı doldurup vatana geri dönmek için gelen aileler fabrikalarda dil bilmeden yaşam savaşı verirken, diğer bir yanda bizler "işçi çocukları" olarak tanımlanıyorduk. Okulda, sınıfların en arka sıralarında oturuyorduk biz Türkiyeli işçi çocukları. Anja, Petra, Ursula her gün bir elma yerlerdi mesela, o düzene özenirdik. Biz meyveyi akşamları, yemekten sonra yerdik. Bu bütün Türk ailelerinde böyleydi. Ne kadar sebze-meyve girdi hikâyeye, bu tabii ki işin esprisi, ama gerçekten çok ciddi durumlar yaşanıyordu. Ben hayatı bir kapı gibi görüyordum. Kapının iç tarafı Türkiye, dış tarafı Almanya idi. Ve bizler, her iki dünyaya uyum sağlamakla uğraşıyorduk. Bu kelimeyi kullanıyorum, çünkü bu gerçekten bir uğraşıydı. İlerleyen yıllarda, yani biz Türk kızları büyüdükçe, uğraşmak yerine adeta savaş verdik.

İlerleyen yıllarda, yani biz Türk kızları büyüdükçe, adeta savaş verdik

ACI "SAVAŞ"

- Nasıl bir savaştı bu?

SAADET SONYİĞİT - Savaşımız, namusumuzu koruma niyetinde olan, kendine zabıta görevi biçmiş toplumun, bize göz dikmesi ve ailemizin buna karşı gelememesiydi. Bu hepimizde öyleydi. Yani başkasının toplumu benim ailem, benim toplumum arkadaşlarımın aileleriydi. Bunun baskısı bizi adeta boğuyordu. Hedefleri ise, biz Türk kızlarının Alman kızları gibi olmamasıydı.

Bugün ailemin tutumuna farklı bakabiliyorum, fakat o zamanlar resmen kâbus bir durumdu. Düşünün, içinizde hiçbir niyet olmadan arkadaşlarınız ile bir dondurmacıda oturmak istiyorsunuz, gırgır şamata hallerde. Bu, bizler için mümkün değildi. Dondurmacı ana cadde üzerindeydi ve mutlaka zabıtaların birinden biri görev başındaydı. Biz daha eve gitmeden yedi kat sülaleye haber edilmişti "yediğimiz halt", ki o halt altı üstü bir dondurmaydı. Bu sıkıştırılma nedeniyle ergenlik çağının doğal olarak getirdiği durumlar kısıtlı, gizli kapaklı, saman altından su yürütme misali oluyordu.

Sağlam bir sistem kurmuştuk aramızda, su sızmayan. Bu beni çok üzerdi, çünkü bağımsızlık için atan bir yürek taşıyordum. Babamın ambargolarına başkaldırmıştım, kendimi kabul ettirme savaşı yaşıyordum. Zabıta kötü niyetteydi fakat benim okul, meslek gibi ciddiye alınması

gereken bir derdim vardı. Edebiyat düşkünüydüm, okuma ve yazmayı çok severdim. Dokuz yaşında okuma yarışmalarında 600 öğrenciden okul birincisi, daha sonraki etapta ilçe birincisi olmuştum. Yaratıcılık peşindeydim, şiir yazıyordum, tablolar boyuyordum, kalem portreler, elbise ve saç modelleri çiziyordum, fotoğraf çekiyordum. Elbise tasarımlarımı annem her evde olan dikiş makinesinde dikerdi. Cep harçlığımdan biriktirdiğim para ile kendime bir masa üstü orgu almıştım ve kendi kendime öğrenebildiğim kadar kalbimdeki melodileri şiirlerimle bağlamaya yönelikti çabam. İlk beste çalışmalarım o zamanlar başlamıştı.

✤

İç yüzü Türkiye, dış tarafı ise Almanya olan bir kapı vardı evlerimizde

✤

Beni üzen, orada yapılan baskı, o akışı özgürce yaşayamamaktı. Sanatçı ruhumun yolu kapalıydı.

Bütün bunları yaşarken, bir de o kapı meselesi vardı: Hani iç yüzü Türkiye, dış tarafı Almanya olan... Kapının iç tarafını dış tarafta yaşayanlara, yani Alman yaşıtlarımıza anlatmak mümkün değildi. Onca baskı altında olduğumuzu fark ettirmemeye çalışıyorduk, utanıyorduk bize gülerler diye. Çocuk bakma görevlisi olduğunu, onun da aşçılık diploması hak ettiğini, ev ekonomisi uzmanı olduğunu, çay ocağı ustası olduğunu falan nasıl anlatabilirdin ki Anja'ya, Sabine'ye, Ute'ye... Onlar okul sonrası gün akışını arkadaşları ile geçirmek üzere planlar projeler kurarken, biz koşarak eve giderdik. Görev başında olan askerler gibi... Annemiz ve babamız işten geldiğinde kurulu bir sofra, pişmiş yemek, demlenmiş çayımız gibi "projelerle" uğraşırdık. Elbette bunun da faydalarını gördük ilerleyen yıllarda. Fakat o zamanlar her şey baskı ile yapıldığı için, kişiliğimize yer olmadığı için, kırıldık!

SINIRLARI KALDIRIYORUZ

- Müzik sizde nasıl bir enerji yaratıyor veya size içinizdeki nasıl bir birikimi, enerjiyi dile getirme fırsatı veriyor? Nedir sözünüz?

SAADET SONYİĞİT - Müzik enerjinin en yüksek şeklidir. Tınılar, enstrüman olsun, ses olsun, doğrudan doğruya ruha işliyor. Ruh, bu tınılar ile dans edebiliyor ise, ortaya yeni sanat eserleri, yani hiç duyulmamış bir melodi, hiç o şekilde söylenmemiş kelime dizileri ortaya çıkıyor. İki ülkeli olmanın büyük avantajları var, bu dünyalı olabilme fırsatı veriyor bize. Hem anlayan, hem anlatan olabilme şansı doğuyor. Bu temelde insanı ve farklılığı anlama imkânı büyüyor; yani farklılığın bir zenginlik olduğunu görüyorsunuz ve bu görüş açısı sınırları kaldırıyor. Bizler hepimiz insanız, bu bir gerçek, böyle bir gerçeğin üzerine bir gerçek daha eklenemiyor. Sözüm bu!

- Türkçe konuşan en az 3 milyon insan yaşıyor Almanya'da. Bunların sanatta etkisiz kaldığını söyleyemeyiz. Sinema, edebiyat, kabare, müzik gibi dallarda tam bir "Türkçeli Alman sanatçı" yığışması var? Bu insanlar neyin ağrısını çekiyor, içlerinde nasıl bir söz biriktirmiş olabilirler ve sanat üzerinden nelere ulaşmak istiyorlar sizce?

SAADET SONYİĞİT - Sanatçı olmak, büyük bir sorumluluk taşımak demektir. Herkesin yaşadığı hikâyelerden öyle bir şey yaratmaktır ki, o "şey"de hem sanatçının kendisi, hem de izleyen kişi kendi acısını, kederini veya sevincini bulabilmeli, dolayısıyla benimsemeli. Sanatçı her zaman kalbini, ruhunu sanatının içine katarak karşı tarafa ulaşmak isteği ve çabasında bence. Bir nevi teselli çalışmasıdır, "seni anlıyorum"dan geçen!

- Yorumculuğu besteciliğe geçiş aşaması olarak mı görüyorsunuz? Bestelerinizi bize anlatabilir misiniz? Nasıl doğdular, nasıl bir içeriğe sahipler? Hangi dili daha çok kullanıyorsunuz?

SAADET SONYİĞİT - Genel bir çizgi oldu-

ğunu sanmıyorum. Bence yorumculuk ve bestecilik bir bütünün içerisinde iki ayrı alan. Ben ilk şiirimi 9 yaşında yazdım, ilk bestemi 13 yaşında yaptım. Ve aklım erdiğinden beri şarkıcıyım... Bestelerim ve güftelerim genelde yaşadığım bir durumdan doğuyor. Bir duygu şöleni, kendisine yakışan kelime ve melodi arayan, hayata hayattan gelen bir buse. Bunun mutlaka kendimle ilgili olması gerekmiyor. Bir başkasının yaşadığı beni çok etkilemiş ise, oradan ilham alarak da bu duygu içimde oluşabiliyor. Bu bizzat doğa oluyor bazen; rüzgârın yaprakları okşadığı anı düşünün...

Gerçi iki dilde yazıyorum, fakat görüyorum ki, Türkçe ağır basıyor. Benim duygusal dilim Türkçe. Kalbim bu dille sarılıp sarmalanmayı seviyor. Türkçe çok ince, çok zarif ve estetik bir dil, benim çok düşkün olduğum unsurlar bunlar. Sebep bu olabilir.

TEK BİR FORMATA BAĞLI DEĞİLİM

- Şarkılarınızın formatını nasıl tanımlıyorsunuz? Nasıl bir "biçimi" ve neden seçtiniz? Bestelerinizin hedefi ne?

SAADET SONYİĞİT - Şarkılarım belirli bir formata ait değil. Bağımsız, kendi keyfince "takılan", bazen Soul'dan esinlenmiş çok yavaş ve duygusal, bazen Latin rüzgarını taşıyan bir tango, bazen de "alaturka" moduna hafif dokunan ritimler. Klasik, Latin, soul ve jazz en sevdiğim tarzlardır. Türkçenin dışında İspanyolca icralarım da ayrı bir keyiftir benim için.

- Ama şarkılarınızın bir hedefi var herhalde...

SAADET SONYİĞİT – "Göçmen kızın şarkıları" dikkate alınmak istiyor. Mesajı var bestelerimin, evet. Her biri aşk şarkısı sanılsa bile, bazıları vatan hasretinden, vatan sevdasından, kökleri bir başka ülkeden gelen göçmen kızın kişiliğini arayan durumlardan ilham alıp yola çıkmış. Bazıları hayata göğüs germiş, dimdik duruşlu bir kadının rest çekmesinden söz ediyor, bazıları ise kalbi kırılmış, hassas bir kadının aşk acısını yansıtıyor. Bence şöyle: Biz kadınlar her halimizde güçlüyüz; bunu anlayıp bilinçli yaşamamız, bize her yolu açacaktır. En önemlisi ise, kendimize giden yol. Onu bulmak zorundayız. Olmamız gereken tek yer, kendimiziz. (FHF)

Saadet Sonyiğit kimdir?

1970 Aydın doğumlu. Ailesi ile birlikte 1972 yılının şubat ayında Almanya'nın Hessen eyaletindeki Gross-Zimmern adlı bir köyüne göç etti. Burada hayatının 33 yılı geçti. Çeşitli mesleklere sahip Sonyiğit, muhasebe ve insan kaynakları uzmanı olarak uzun süre çalıştı. Daha sonra işinin yanı sıra bilgisini geliştirdiği Şifa/Hayat Koçu ve Meditasyon Uzmanı olarak serbest çalışmaya karar verdi ve kendi muayenehanesini kurdu.

Çeşitli hocalardan şan dersleri alan Sonyiğit, halen sürdürdüğü mesleki yaşamının yanı sıra bir müzik ve kültür çalışanı olarak Mainz Belediyesi ve Rheinland-Pfalz Eyalet Bakanlığı desteğiyle çeşitli kültür projeleri düzenliyor, konser etkinliklerine solist olarak katılıyor. Başkanlığını yaptığı Türkischer Musikverein Mainz TMM e.V. adlı derneğin kurucularından. Saadet Sonyiğit, Serhat Dündar yönetimindeki Mainz Klasik Türk Müziği Korosunda korist ve solist olarak da yer alıyor.

Sonyiğit, T.C. Devlet Sanatçısı Göksel Baktagir'in düzenlemesini üstlendiği şarkıları ile **"Wanderbare Klänge - Göçmen Kızın Şarkıları"** adlı konserini 17 Eylül 2017 tarininde Frankfurter Hof Mainz'da prömiyer olarak sahneye taşıdı. Sonyiğit'e, Türkiye'nin önde gelen kanun virtüözü Göksel Baktagir'in yanı sıra çello üstadı Murat Süngü ve piyano üstadı olan Şevket Aşıkuzun da eşlik ettiler.

muhabirce
enzo HOME
"Düsseldorf Abend" in Tokyo
lfm:
Landesanstalt für Medien
Nordrhein-Westfalen (LfM)
OKKA
www.muhabirce.de

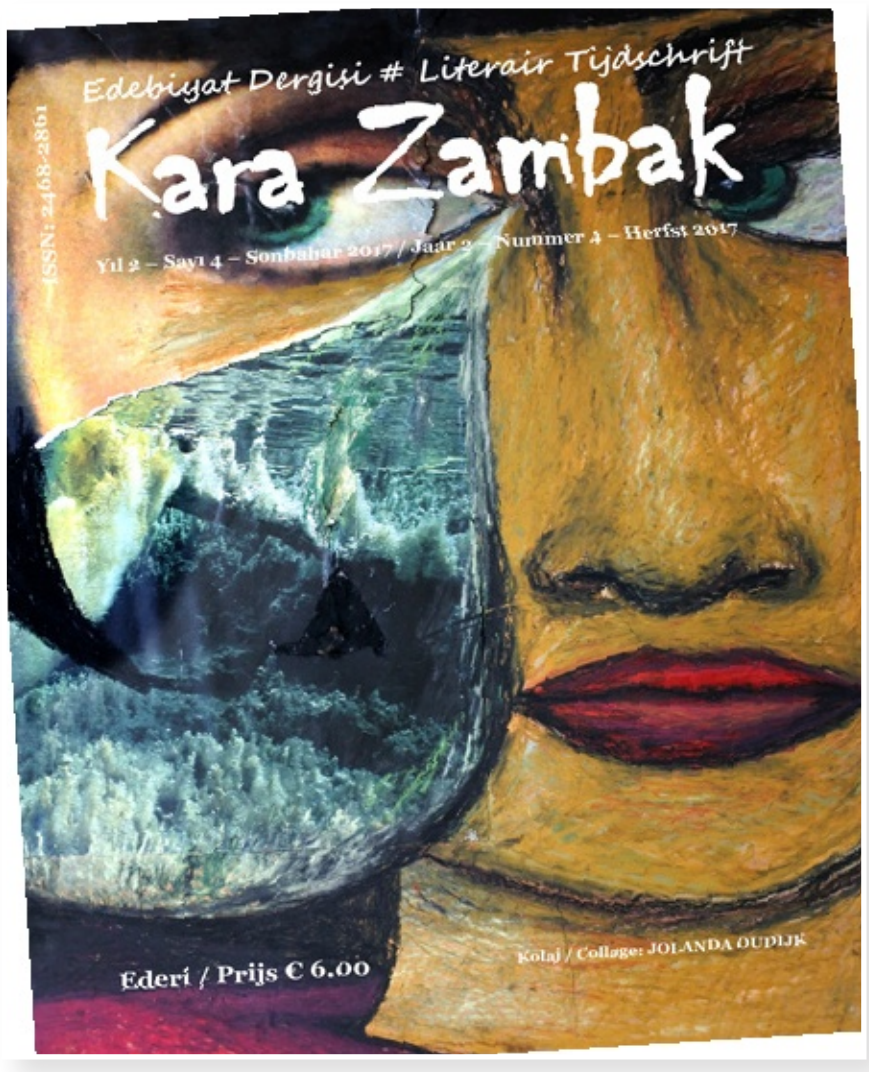

HOLLANDA MERKEZLİ EDEBİYAT DERGİSİ İKİNCİ YILINDA

‘Kara Zambak’ yoluna devam ediyor

Batı Avrupa’da yaşayan yaklaşık 5.5 milyon Türkiye kökenli insanın düzenli Türkçe yayınlar konusundaki talihsizliğine direnenler de var.

Sadece popüler kültür ve siyasette değil, netameli sayılan sanat alanında bile çıkışlara rastlanıyor. Bu büyük boşluğun üzerine giden yayınlardan biri de Amsterdam kaynaklı görece yeni sayılabilecek bir edebiyat dergisi: “Kara Zambak”, ikinci yılında da yoluna devam ediyor.

İnternet teknolojilerindeki büyük sıçrama, coğrafi sınırları ve erişim sorununu ortadan kaldırdığı için, sözünü Türkçenin içinden söylemek isteyenlerin uzun bir şaşkınlık dönemini geride bırakmaya hazırlandığı gözleniyor. Yeni sözlere aracı olmak isteyen Kara Zambak'ın diğer dil bölgelerindeki Türkçeliler tarafından yalnız bırakılmayacağı yolundaki işaretler de artıyor. Gerçekten de bilgisayar teknolojisi, Avrupa'nın içinden çıkan ve söyleyecek sözü olanların bir araya gelmesini, sözlerini büyütmelerini kolaylaştıran bir aşamada. İşte bu yeni Türkçe dergi, sözü geçen eğilimin tipik örneklerinden biri.

Ali Şerik ve arkadaşları, Kara Zambak'la girdikleri yolu ve davetlerini sürdürüyorlar

Amsterdam merkezli Kara Zambak, yılda iki kez yayımlanıyor. Hem basılıyor hem de internet üzerinden dünyanın her köşesine dağılabiliyor. Ali Şerik yönetiminde geniş bir kadronun ürünü derginin ezici ağırlığı Türkçe metinlerden oluşuyor. Dergide, çok az da olsa Hollanda dilinde yazı ve şiirler de yer alıyor.

Yayın Yönetmeni Ali Şerik, derginin geçen yıl yayımlanan ilk sayısında çok ilginç, hatta cüretli bir çıkış yazısı kaleme almıştı:

"Kara Zambak'ın ilk sayısını düşündüğümde aklıma gelen ilk soru, 'Hollanda'daki edebiyatımızın kalitesi' üzerineydi. Derginin ilk dört söyleşisinde bu soruyu ısrarla tekrarladım. Acaba şiir, öykü ve roman üreten bu güzel insanlar nereden başlayıp nerelere varmışlardı, bilmek istiyordum. Bundan sonra edebiyatımızın hangi noktalara varacağı ve nerede olacağını da merak ediyordum.

Hollanda'da ürettiğimiz edebiyat hakkında neler biliyoruz? Kimler bunları kayıt altına alıyor, kimler bu üretilenleri mantığın süzgecinden geçiriyor ve kimler gelecek kuşaklara kalemlerden damlayan alın terlerini aktaracak?
Edebiyat bir duvar gibi tuğlalarla değil, kitaplarla örülür. Duvarı ören işçiler, geçmişten geleceğe uzanabilen görgü tanıkları, davacılar ve dava savunucularıdır. Hem yargılanırlar, hem de yargılarlar. Ama asla susmazlar, yalancı tanıklık yapmazlar, yapmamalılar da! Bizim edebiyat işçilerimizin çok değerli şiirleri, çok güzel öyküleri, çok komik mizahları ve ilginç romanları var. Yani okumaya, okutmaya değer bir yığın yapıt. Acaba ulaşmak istediğimiz yerde miyiz?

Edebiyat ve de üretilenler yazarlar ve şairler arasında -ne yazık ki- yeterince tartışılmamakta. Şiir, öykü, roman masaya yatırılıp incelenmemekte, güçlü ve zayıf yanları araştırılmamakta, yazı stilleri tartılmamakta ve kelimelerin anlamları sorgulanmamakta... Bunu yapanlar da var elbet, ancak bunlar bir elin parmakları kadar azlar. Gözlemlerime dayanarak şunu söyleyebilirim: en büyük sıkıntı eleştirmen yetiştirememizden kaynaklanıyor. Yazar ve şairi kollayan, yazılarını inceleyen, kanayan yere parmağını basarak kanamayı önleyen bir eleştirmenimiz yok. Hollanda'da yaşayan onlarca yazar ve şair birbirleriyle ahbap çavuş ilişkileri içine girmişler. Biri diğerine yanlış bir şey söylememe, onu kırmama korkusunu taşıyor. Eleştirmekten, düzeltmekten kaçınıyor. Belki de haklılar. Biz hemen gücenir, çabuk alınırız. Oysa eleştirmek ve eleştirilmek sanatçıyı geliştiren, sanatı iyileştiren vazgeçilmez bir yöntemdir. Bu anlamda Kara Zambak yapıcı eleştirilere, geliştirici yazılara kapısını her zaman açık tutacaktır.

Bu dergiyi çıkartmak için bir sürü neden var. Bunlardan en önemlileri; yeni çıkan kitaplara vitrin, yeni şiirlere sayfa, yeni öykülere sofra, söyleşilere dost, mizah yazılarına gülen bir yüz olmaktır. Kara Zambak yazmak isteyen herkese bir karatahta olacak, yazı kalitesini yüksek tutarak; yeni deneyimlere, yeni tarzlara her zaman açık olacaktır. Aynı zamanda edebiyat haberlerinin buluştuğu bir dergi görevini de üstlenecektir. Örneğin Kazım Cumert'in öykülerinin Hollanda'nın en kaliteli edebiyat dergisi Tirade'de yayınlandığını, Haydar Eroğlu'nun 2015 Yaşar Kemal Halkbilimleri dalında "Kul İbrahim" isimli araştırmasıyla birincilik ödülü aldığını, Murat Tuncel'in kitabının Koreceye çevrildiğini, Atila Kanbir'in harika resimlerinin yanında şiirler de yazdığını... biliyor muydunuz?

Dergi olarak yazın dünyasına katılmak için birçok nedenimiz var. Ancak tüm bunlar sadece şairlerin, yazarların ve siz değerli okurların katkılarıyla olacak. Bundan dolayıdır ki Kara Zambak'ın yaşaması, onun okunmasına, okutulmasına ve yeterince abonesinin olmasına bağlıdır. Kara Zambak'tan dostça merhaba."

Ali Şerik ve arkadaşları, Kara Zambak'la girdikleri yolu ve davetlerini sürdürüyorlar. Tabii ilgi de bekliyorlar.

Derginin bütün sayılarına internet adresi olan **www.karazambak.nl** üzerinden ulaşmak mümkün. (FHF)

YAZAR **MEVLÜT ASAR**'IN İLGİNÇ DEĞERLENDİRMESİ

Avrupa'daki Türkçeli aydının asıl yanlışı

Kara Zambak dergisinin son sayısında (Sayı: 4, Sonbahar 2017) kendisiyle geniş bir söyleşi gerçekleştirilen yazar Mevlüt Asar, "Sizce edebiyatın siyasi bir sorumluluğu var mıdır?" sorusunu yanıtlarken, on yıllar süren Almanya deneyiminden hareketle çok ilginç bir değerlendirmede bulunuyor:

"Edebiyatın, daha doğrusu edebiyatçıların (genel anlamda sanatın) da başından beri bir 'siyasi' sorumluluğu, kavramı biraz daha genişletirsek 'toplumsal'/'kamusal' sorumluluğu olmuştur. Hiçbir yazar, sonuçta kendisi için (yazmaz), 'okur' için yazar. Okuru yani toplumsal/siyasi bir varlık olarak insanı adres alan her sanatsal ürün kaçınılmaz olarak sosyal ve siyasal bir bağlam kazanır. Yani, yazar, şair her yapıtı ile siyasi, toplumsal hatta ahlaki bir duruşu da ortaya koymuş olur. Yazar bunun sürekli bilincinde olmasa da, okur ve toplum bunun bilincinde ve etkisinde kalır.

Yazarların iktidar ve toplum tarafından önemsenmesi buradan kaynaklanır. Özellikle zor siyasi dönemlerde, halk/toplum edebiyattan ve edebiyatçıdan kendi yanında yer almasını beklerken, siyasal iktidar kendi borusunu öttürmesini ister, bunu yapmıyorsa susmasını ister. Susmuyorsa, onu susturmak için her yolu dener. Dünya ve Türk edebiyatına baktığımızda, zamana dayanan, büyük yazar ve şairlerin hepsi yaşadıkları dönemin insani, toplumsal, siyasi sorunlarına yanıt aramış, tavrını güçsüzden ve ezilenden, barıştan yana koymuş kişilerdir.

Genelden özele, yani Avrupa'da yaşayan göçmen kökenli edebiyatçılara dönersek, siyasi sorumluluk daha açık seçik bir hal alıyor. Türkiyeli yazarlar, aydınlar, ilericiler olarak, hemşerilerimizden farklı bir konum ve 'kimliğe' sahip olsak da, kendimizi onlardan soyutlamamız ve göç sorununa ilgisiz kalmamız, en azından 'aydın' olarak taşıdığımız ahlaki ve toplumsal sorumlulukla bağdaşmaz. Bugüne değin bu sorumluluğu doğru ve iyi bir şekilde yerine getirdiğimizi söylemek güç. 50 yıldır daha çok, yerlilerin göçmenlere karşı acıma duygularını geliştirmelerine aracılık ettik. Anadolulu göçmenler üzerine yazdığımız trajedileri Almancaya, Hollandacaya çevirtip göçmenlerin derdine derman arayan sosyal danışmanlar, öğretmenler, aydınlar ile acıma veya dayanışma duygusunu tatmin etmek isteyen yerlilerin katıldığı okumalar yaptık. Bizi yazdıklarımızın değerli ve doğru olduğuna inandıran alkışlar aldık.

Bence, özellikle Almanya'da ve Hollanda'da yaşanan son olaylardan sonra, 50 yıldır yaptıklarımızı ya da yapamadıklarımızı sorgulamamız/gözden geçirmemiz ve yeni tavırlar geliştirmemiz gerekiyor. İlk aşamada Avrupa'daki yazar ve sanatçıları kapsayan tartışma forumlarının ve iletişim ağlarının oluşturulması ve buna yapısal bir süreklilik kazandırılması büyük önem taşıyor."

Kültür avrupa

Aylık Kültür ve Sanat Dergisi | www.avrupa-kultur.eu

2017

www.11.avrupa-kultur.eu

www.12.avrupa-kultur.eu

www.13.avrupa-kultur.eu

www.14.avrupa-kultur.eu

www.15.avrupa-kultur.eu

www.2016.avrupa-kultur.eu